

Stockholms Heloblad.

Tördagen den 25 Julii 1761.

Lärda Saker, och Rön.

(Se Helobladet No 29.)

Fortsättning om Månan.

I detta Månans ofsa anseende, kan man se, att det han intet af enahanda åmne besår, utan måste i sit stora sträfvarna både fasta och flytande delar. Nu vet man af förfarenheten, det Solstrålarnas reflexion bærer tillbaka böjning, och refraction bærer afbrytning, intet sker på samma sätt i flytande och fasta kroppar, utan de reflekteras endast från fasta kroppar, såsom berg och jordmonen, derför synas de och liusa, deremot reflekteras en del af Solstrålarna från vatnet, och en del går igenom det, och i det samma retringas; kunnande således intet komma till våra ögon, med den intensitet bærer kraft, som i den händelsen, at de oafbrutne, reflekterade bliwket och är egentliga orsaken, hvarförde vatnet ser gemenslig, och mörkagtigt ut; ty et kungs Måsa anseende bärderer af liusets bærer Solstrålarnas intensitet, hvilken genom afbrytningen förminskad warder. Här af följer nu klarligen, det de delar som i Månan synas liusare, måtte wara berg och fasta land, theremot the, som synas dunklare äro haf och sidar. Denna sanningen, som på Optiska regler sig grundar, är och vidare spelet worden, genom de upfundne Tuben och Telescopier, genom hvilka man

tydliggen blifwit warer Månans ojämbheter, och sedt i honom både låga och mer uphöjde orter. Detta har och utwitt dem Sternskofte anledning dertil, at de sedan försärdigat en fullkomlig Månans Beskrifning, såsom Herr Koss uti sin Astronomi i Pöndhol, gifwer de uti Månans ofintellige berg och uphöjningar sina wiska namn; hwilket och gör en ganska stor nytta uti de, wid Månans förmedelser, anstälte observationer, då en Astronomus, som bärwer et accurat Astronomiskt Uhr wid handen, hwilket wisar secund-minuter, genom Tuben kan observera wid hwad secund-minut, hwart och et af dessa Månans berg, går in uti Jordkuggan. Nu kunde wäl någon bäremot iordända, det Solen, icke bærer bärwer på sin ofanteliga kropp, enahanda anseende, på alla ställen; ty man kan genom Tub observera små fläckar uti Solen, hwilka den berömlige Astronomus Johan Fabricius uti Ost-Telesland år 1611 alderförst upptäckte, der likwäl ingen nesa kan, hi icke so len är en lius kropp. Men härwid är till märkande, at emedan de fläckar, som synas i Solen, och dem som finnas i Månan, är en ganska stor årsittnad. Solens fläckar sitta intet i selska Solens kropp bærer öwertag, utan äro et stycke från henne, hwilket der af bewis ses; emedan dessa fläckar, hwilka synes på ifrå Hæer, till Wäster genom bærer omfening Solen, intet på lika tid äro på andre sidan om Solen, och således för sig ofynlige, som

Fortsättning af den så kallade wälmente århindran om Bränwin, se Helobladet No 29.

Jag ser nog, at detta kunde sitta emot hwad allmänna Pagen stadgar om angifwate och delatorer. Men, om och detta sleg bleswo det endaste inbrott deruti och en Exceptio a Regula, så torde och tillika samma inbrott wara et kraftigare inbrott uti, sup- och spelleris friheten, och nyckterheten bliwpa så mycket mera obruten.

Här säges, at angifwaten torde komma till at witna, så ingen, wit honom. Sådant med afswes.

Men anse då i detta fall, 3:ne witten för fullt bewis, theri the sammanskimma, si det skället allmänna Pagen så stadgar om 2:ne: Det så witten bliwpa halst skäl, och lämna et witness mål utan all wärkan, så wote denne swärighet påswen.

Men det wote för öfrigt rätt obuggeligigt, at så weta hwarför angifwate stola så alder lita och i gemen, wara uteskändte från witsnemål, blott derför, at de äro angifwate?

de äro på denna sidan om henne, och på den tiden, synlige för oss. Utan Astronomi hafwa observerat, at då man sådt se dem i 12 dagar, hafwa de sedan i 15 dagar varit osynlige, och således på andra sidan om Solen, hvilka tillsammans göra 27 dagar, innom hvilken tid ungefär Solen äfwen en gång wändt sig omkring sin egen axel, motu wertiginis, som man det kallar. Ebermot, om de sutto i Solens öfverlag, skulle de på lika tid, för oss wara synlige och osynlige. Disputan bewisets detta af Solsäckarnas obeständighet; ty först synas de ej längre, än 3 och högst 4 månader i sänder, på hvilken tid de göra äfwen så många revolutioner, omkring och tillika med Solens yttre skikt: pågåendes swandom ej utgååa en hel, undertiden och icke en half sådan

revolution; (på den de tyckas ställa isfrån Östra till den Västra Solbredden) innan the förswinna och intet det ringaste sedan på en tid, några år bortåt, förbiås. Sedan är deras figur och skapnad under theas fortare, så wäl som längre duration ganfka förändrelig, i det en för skick kan innom et dygn omskifta sig til flera smärte, och de åter på en annan fort tid taga en different form och situation sine emellan, så at de mycket lika våra fyror, beller och rökhvirflar, som utur en myckenhet smått malm plåga i Råck: och späckglutare ugnar upstiga. Men Wånans skickar synas altid på samma ställe, och kunna intet annat wara, än antingen fädr, beller stora Moras och färragtiga tracter, förutan en hop af andra ojämnheter, som observeras, beller fluggar af böga bergsryggar.

Wånne et angifwande altid beder sit ursprung ut arghets, bitterhets, hats och ofwundsa-
källan?

Wån alla angifwande äro tro- och samwets- löse?

Wån twårtom alla andra witten äro sannlugens wänner?

Wån at angifwande aldrig kunna soupponeras såsom härfammonde af nit, af kallet till dygd, af afky till last?

Wån angifwandes eget öfrige upförande, des goda eller onda fragd, pålitelighet eller opålitelighet, sinnes art, lefnadsfätt icke bör decidera öfwer des löfwig- eller ojäswighet, fram för den samfändigheten af angifwelse?

Blewio kändesätten i detta fall något mildrade, så finge man se, om icke spöcker andan skul-
te omsidor gifwa nöckrebitten rum. I oss sanning bar begäret til supande utlagit medellst iter-
fåtenhet i tillsyn. Denna åter bar sit mäska uppöf af otidig försyn, strafbar barmhertighet, des
fruktan och anseende, des och af velaglighet.

Nögdens desse orsaker, på förenämde sätt, ut wågen: Så måste deras påsigder, sup- och
spöcker begärlig- och frigheten förswinna.

För min del önskar jag det troligen, men inslämmer dock äfwen så litet med Herr Criticus at
alt brännewin blewio förbudit, som med en annan witter penna i wilobladen, hwilken förddömre
kötmat och skäft, men förwisar oss endast til örter, råtter och gräs.

Detta förslag tackwar intet swar: ty det bar en dubbel egenkap i sig self, at nemligen det
både talar och swarar. Men Guld ofwände den tid, at wi nödgades göra et best och pålit-
brut af sisse förslaget, några örte skiffare til bebog?

(Slutet härnäst.)

Meteorologiske Observationer.

Juli.	St. 8. f. m.				St. 2. e. m.				St. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.
18	25:16	15.0.	NW.	- flart.	25:16	20.0.	NW.	- rågn.	25: 5	15.0.	NW.	- mulst.
19	25:35	15.0.	NW.	- flart.	25: 5	20.0.	W.	- flart.	25: 5	18.0.	W.	- flart.
20	25: 8	17.0.	N.	- ström.	25:10	25.0.	N.	- flart.	25:14	16.0.	N.	- ström.
21	25:17	15.0.	S.	- flart.	25:22	25.0.	S.	- flart.	25:25	17.0.	S.	- rågn.
22	25:29	14.0.	N.	- mulst.	25:35	16.0.	N.	- mulst.	25:39	15.0.	N.	- rågn.
23	25:39	13.0.	SO.	- rågn.	25:29	15.0.	SO.	- rågn.	25:29	14.0.	SO.	- mulst.
24	25:25	14.0.	SO.	- rågn.	25:29	16.0.	SO.	2 mulst.	25:39	14.0.	SO.	- flart.

ANNO 1761 d. 25 Julii.
Politie- och Commercie-Sidningar.
 Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Sölskande Resande äro nyligen ankomne:

Lands-Höfdingen Wallen ifrån Finland, log. i huset N:o 72 wid Regerings gatan. —
 Cammar-Herren Siernspärr, log. i huset N:o 65 wid Stomalare gatan. — Ryttmästare
 en Lijonhielm ifrån Pometn log. i huset N:o 1 wid Stortorget. — Capitain Richter ifrån
 Wästergötland, log. i huset N:o 5 wid Slufen. — Corporal Grefwe Frölic, log. i huset
 N:o 88 wid Smedgatan. — Capitain Wahlitz, log. i huset N:o 118 wid Kornhamn. —
 Auditur Ekman ifrån Östergötland, log. på Källaren Förnyta Winstat. — Lands- Sects
 teraren Hiordt ifrån Fahlun, log. i huset N:o 7 wid St. Clara östra Kyrkogata. — Au-
 scultanten Wöcker ifrån Jönköping, log. i huset N:o 59 wid Prästgatan. — Fru Alstrin ifrån
 Åbo, log. i huset N:o 125 wid Finnsagatan. — Cantor Wenster ifrån Lund och Organs-
 ten Wenster ifrån Carlshamn, log. hos Commministern Fare wid Claessons warr. — Magister
 Widenstahl ifrån Upsala, log. i Gers. Gyllenborgska huset wid Brunkeberg. — Student
 Rosspigg ifrån Upsala, log. i huset N:o 6 och 7 wid Drottningegatan. — Instrumentmakar-
 en Siffry ifrån Wismar, och Hendrick Ebbenberg ifrån Hudwigswald, samt Perquema-
 koren Ener ifrån Åbo, log. på Källaren Högåndska dyn. — Kopparlagare Gesslen Larberg
 log. i huset N:o 17 wid Stadsgården. — Petter Colrell ifrån Lybeck, log. i Alsthor Grefers
 hus wid Stora Wadhuswa gatan. — Italienske Rådman Saltorini, log. i huset N:o 109
 wid Gaffelgränden. — Sven Wöller ifrån Warbera, log. i huset N:o 118 wid Ödögatan.
 — Rådman Arwidson ifrån Söderborg, log. hos Guldarbetaren Predt. — Studenterne
 Rabander och Litkovius ifrån Åbo, log. i huset N:o 23 wid Skeppar Carls gränd. — Up-
 sättningsman Borgman ifrån Dlano, log. i huset N:o 62 wid Drottens gatan.

(enkl. Proforgat.)

I Stockholm äro ifrån den 11 Julii til den 18 dito födde: 18 Gåbedarn 24 Flickor
 barn, Widge 13 Bar, samt begrafsne 22 gamla Personer, och 41 Barn. (o) Utmär-
 ler at ingen Företckning ifrån den Föreläsningen inkommit.

De gamle Personer äro döde 3 af Alderdom, 5 af Lungset, 3 af Slag, 1 af Leswefset,
 5 af Wattuset, 2 af Hetsig Sula, 1 af Sterpation, 1 af Diarrhe, 1 Drunknad. De 42
 Barnen äro döde: 24 af Slag, 10 af Dangiswen sula, 1 af Koppor, 1 af Inwärttes
 sula, 4 af Bröstsula, 1 af Hetsigula.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) 1 Barn. — (St. Clara) Präst-Erfan Fru Patientia Wolgimuth 79
 år gl. — 7 Barn. — (St. Jacob) Affisienten Eric Howalds Husfru. — 2 Barn. —
 (Riddareh.) Perquemakaren Brinckmans Son Olof Christian. — (Tyska Förl.) Jung-
 fru Engel Sabel. — (St. Maria) Lärjz-Prämare Erken Maria Holm 79 år gl. —
 Handelsman Bengt Wellerblad. — Bryggaren Johan Ernst Hartman 63 år gl. — Wisse-
 teuren Simon Ludwils Enka 69 år gl. — Skräpparen Carl Sahlfström. — Sil-Huggaren
 Petter Nyberg 63 år gl. — Timmerman Petter Huliman. — 3 Barn. — (St.
 Catharina) Tobaks arbetare Husfrun Anna Hagberg. — Timmermans Husfrun Selma Kunde-
 berg. — Erken Anna Nyman 60 år gl. — 8 Barn. — (Kongsholmen) 3 Barn.
 (Ladugårslad.) Metall-Hutaren Eric Wandler. — Handstomakaren Friedric Georg
 Lindbergs Husfru. — Stenwärmare Gesslen Johan Edman. — Drängen Anders Staboin
 60 år gl. — 6 Barn. — (St. Olof) Erken Malja Ebunström. — Arbetskarlen Jon
 Husberg. — 7 Barn. — (St. Johannes) Erken Anna Hedman 82 år gl. — Erken
 Magdalena Lundberg. — 4 Barn. — (Barnhuset) (o) (Skepsk.) (o) (Dan-
 viks Förl.) (o) (Lijshwårdske Regitt.) (o) (Sabbatsbergs Gattighus.)

Ofrillige Långidrelser.

AF Trycket kommer af utgå Beskrifning huru Mur- och Taktegel på fördelaktigt sätt brän-
 nes med stor besparing af wed, jemte Rättningar på dertill lämpade Teglugnar, som till Hans
 Kongl. Maj:ts i underdanighet är upgiswen och uppå Des Allernådiggste Befallning af Kongl.
 Wittenskaps Akademien öfversedd och till alla delar gillad. Härwid sammanfoges en utförlig
 Afhandling om mur- och Taktegel brucks inrättande, med nödigs Kopparstycken på Berättor

och Tegellabor, samt en wanslg Tägtgelds ugn. Här på emottages Pränumeratlon ö 6 Dalers Kopparsmunt Exemplaret uti Kongl. Tryckeri boden på Illa Nösgatan samt uti Wederwägs Manufactur bod wid Riddarhus Torget. I anseende til Papperets dyrket och den dyga kostnad, som Kopparsmuntens Tryckande nu med flera wanligheter fördrö, upplägges ej flere Exemplar än Pränumeranter sig i tid anmäla, då med Tryckningen strakt gjordes början, på det allmenheten måtte så mycket snarare få gagna sig af denna nyttiga underrättelse som ländret til Slogarnes besparing.

Hos et Herrskap 11 a 12 mil ifrån Stockholm, äffundas en bestedelig Trädgårds dräng som wäl förskide at sköta trä- och jorde fructer; underrättelse om willforen, sås hos Wachtmästaren Endberg uti Kongl. Justitiä Revision.

Emedan then Auction som warit utlyst af Kosa hällas den 24 nästledne Januarii uti Jablu Lands- Cancellie öfwer en tredjedel uti Hoggii Stångjerns Bruk och Widbrhytte Masugn, then förre i Norrberke och then senare i Grangårdes Soehn och stora Kopparsbets Påbn belägne, med tillhörande hemman, Dwarnar och andre Lägenheter, samt anseelige Inventarier, ej gådt för sig, altså warder nu kundgjort, at förberbode tredjedel kommer at undertgå ytterligare Auction, hwaritil dag och ort närmare skal kundgöras; Emedertid kunna hugade löpare så underrättelse om bestaffenheten så wäl uti Jablu Lands- Cancellie, som hos Hof- Secretaraten Hindström i Stockholm och huset N:o 47 wid Stortorget.

Tionde Deoaningen af Söthoborgs Hospitals Postreit, kommer at lie then 11 Augusti; några få Lotter äro til löds hos Daniel Wörckers i Lerångsund.

En behållen sprittig Resewagn är til salu, inuti klädd med fint blått kläde och hwita kom- melsgarns galoner med Kustkappa af samma slag; underrättelse sås hos Kongl. Hög- Wachtmä- staren Dlof Söderqvist wid Stogsgjutare brinken och Nabit.

Om någon Ungling af 15 eller 16 årer och deröfwer äffundat öfning uti Skrifwande och räks- nande med mera, kan han sig derom anmäla uti huset N:o 159 på Gidlgatan i hörnet.

Til Geste är Fartug som om några dagar blir segelskärigt, then som med samma Fær- tyg äffundat fläka gods, får närmare underrättelse hos Kops Clareraren Frisk.

Uppå Södemalm och Horns gatan huset N:o 46 äro in hel wåning bestående af en Sal och 4 Samrar, Kitch och Kafferi samt nödiga uthus at byra, uti samma hus är och andre hy- res rum för mindre hushål samt en Doo, underrättelse sås i samma hus en trappa up som ut i Lärsboden N:o 46 wid Söder Sluß hos Lärsströmaren Petter Justil.

En liten brun Ulånings Häst, är löd 3 wickor på Kongsholmen bortkommen, om någon kan gifwa om den samma underrättelse hos Brombeckaren wid nya Kongsholms bron, skal det omal hederligen förkydas.

Nya Sångslåder, som för senaste branden försärdigades och såldes på Södemalm och Hornsgatan mit emot St. Maria Kyrka, försärdigades och hålls nu mera til salu, jemte Was- drader af tagel och här, häder, dunn och Catturs Sångtåckn, på norrimalen och Smäländs gränden uti huset N:o 7 nästa huset in til Koffhusets kagård.

Uti Direkt. Salbilj Bollåda på Norrbo, äro söhände Böcker til salu insatte; Peringsböldes Bibliska Släkt Register i fol. 12 Dal. Erätuterne öfwer Swenska Riksdare Orden med koppr. 24 Dal. Hans Excellenc. Graf Tessins Resenyl 15 Dal. Nordbergs Historia öfwer Konung Carl den 12:te 2 band 63 Dal. Peringsböldes Hilarial med koppr. 15 Dal. Konunga och Hög- dinga Sepressen 8 Dal. Skälwårds föreläsningar uti Fortificationen 9 Dal. Carlzovi Juris Prudentia Ecclesiast. 15 Dal. Odmansons Edda 6 Dal. Wolfs Philosophiska wärel 6 band 34 Dal. Dreyzelli Kyrko historia öfwer G. och N. Testamentet 27 Dal. Romars wälde och fall 6 Dal. Ier. Gjörsät at på lätt och kort tid lära fransiska Språket med koppr.

Ifrån den 4 Juli til den 24 östo äro 44 st. Steppare ifrån nedannämde orter hit til Sta- den anlände, nemligen, 6 st. ifrån Høasten med Victualier och Ekobark, 10 från Pettersburg och Piffand med Talg Hampa och Lin, 1 från Hamburg, 5 från Amsterdam, 1 från Bredmen och 1 från London med Spekgods, 6 från Dantz med Hwite, 18 och Ost, 1 från Danne-mat och Norrige med Piffwacor, 1 från Bourdeaux med Win, 3 från St. Ybes med Salt och frukt, 4 från Wismar med Spannemål och spekgods, och 1 från Havre de Grace med Gyps, Glas, och järregräs.

Af Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Wifsdags- Tidningen N:o 29.

Stockholms Heloblad.

Lördagen den 1 Augusti 1761.

Lärda Saker, och Rön.

Slutet af den så kallade wälmente årshindran om Brännvin, se We-
lobladet N:o 30.

Uti hwad för dret af Herr Critico anfördes, uti wælobladen N:o 19 et 20 angående brän-
wines oordentlige och omättelige bruk, är dels suppositioner, dels en sommangettning af
Exemplis particularibus, a quibus universaliter nihil sequitur.

Säk man namngiwa någon: Så skulle kunna wisas, at arge brännwines supare ostast
kunnat bringa deras Ålder, långt öfwer 70 Å. Men, får man wäl lof at saka deras,
det brännwines öfwerlöddet woro et llfrets förlängnings medel?

Nej: Ålweo så litet, som at et dert och dållit öfweröfswande af brännwines, bibeddus
det samma?

Men, af bägge dese motsatser, söker med wisshet, at mättelighet och medelmåg uti all,
hwar till det bästa.

Præjudicia ductoritatis böra icke heller läsas.

Har En, wår tids, berömd natur- och dretskännare, (Till namn af Stor, anför Konungs-
gar och Furstar,) fördomt brännwines ölgenheter; Så hafwa deremot ån flere, samma tids
uplyste och hederwårde hushållare, medöfswit och berömd tbeh nyttigheter. (*)

Den förra är dock sielf för blåg, at begära juramen in verba Magistrat.

Har Herr Criticus at tacka honom för någon infigt, så följ då des logelighet, och med,
all, at et Nos homines et Vos homines.

Wid nyttan af dranken, såsom af allom, äfwen Herr Critico medöfswen, uppredder jag
mig icke.

Men brännwines förlifnande wid en Jagthund, som under tiden kan laga någon Hara,
dock deremot dödar och skadar många bramtande andra djur, är hållande på bägge sidor.

En sådan hund öfwerfaller och antastar de nyttige kreaturen, och det af egen drift och na-
turlig böjelse, utan at deras fruktan och spækt kan frälsa dem.

Har wäl brännwines samma egenkap?

Förhåller det sig actiwt eller passiw?

Eller, hwem har det af sig sielf öfwerfallit?

Eller wänne fruktan och undflyende af des wisshet, så kan frälsa alla och en hwar både
från döds och nöd?

Wille Herr Criticus endost sielf ändra sit Skalle, och säga: at brännwines kan wåra en
trogen bandhund, hwars nytta är, at, vånset han sielf förtärer något litet, wårda och bibe-
dricka sin Herres öftrige och lösligare förråd, både af åtande wårdror och annat, men skadar in-
gen annan, ån then, som af öfwermod eller öförligghet, någon enda gång kan löpa honom
i de nära: Så stola wi framt bliwa om liknelsen icke.

Man beder, at uti wælobladen så se, den af Herr Critico utmållte ductors grundeligare
swar, i sinom tid, samt at dese rader måtte, efter behag, så bliwa, tbeh antingen föröfsware
eller efteröfsware.

Emedertid, min Herr Criticus, står det fast med tbeh wackra arbete, at Nemo tacuisset
Nec: Necesse locutum. Holm i Småland den 26 Maj 1761.

Ynge Alronson,

(*) S: Carlsson, Brauner, Gope.

Följande är insändt:

Svar på Genliudet om Brännvin.

Landshövdingen Gustaf Wårson tackar Stadsbushövdingen Gustaf Wårson för Genliudet om Brännvin i veckobladet N:o 24 af den 13 Junii 1761, men hade väntat bättre svar.

I min barndom wid Högskolan i Upsala, börde jag, en snäll och utrorad lärd Candidat opponera emot en Professor på et utgiffwit lærdoms ämne, men den sednare efter långt tålande i Cathedern, fant härswan wara swår at uplösa eller förswara, ty blef slutet, pro auctoritate mea impono tibi silentium.

Detta hoppas jag dock wid denna gåta kunna undvikas, sedan wi uti denna sälla wår Regering: offwurit Eneväldet.

Ly swaras Stadsbushövdingen, at jag blir wid min förra utgiffna sats, med tilläggning, at jag icke är porterad för salubrättning eller Arrende af wårhan, utan endast til et nödigt busbeshof, till mögnare skal bliwa mig owisste.

Hade Brännvins bränning i wåra fordna Regeringar varit nödig eller godelig, at affkassas, hade wi någon Högga Wedererbrände det bebrutit.

Sattens at brödo bdriga tryta för menniskorna på landet (jag skrifer om de förnustiga) är ogrundat; men i Städerna, finner jag brödet omätteligen mindre bolat til salu, än emot sådets inlöf swarat.

Elstt wår jag, at Regeringen har tilldrenat använda publicus medel til såds inlöf, som sedermera wid förefallande distillige tillåten til landets undersåtare efter beting, har aflämnat til allmänhetens stora framma.

Troer åter någon menniska, at han igenom brännvin kan få en upöfslad själ, så kan han dermed fortjara, han må wissas i stad eller på land; det blir för egen råkning. Sackas emelstild för offerren af panacee - supen. Jag har till dato, aldrig låtit besmitta mig af andras panaceer, elstt wår tillbudet för familier och inter swarande emot så litet besattskap.

At jag brukat det ordet at häfwa rest incognito at besse andras busbeshofs medborer, har sådant åfwen af mig, sedt om sommaren, då allmänne lands och Soekne wågar nyttias, samt både kram och återsefan bognat mig af allmänna landsfreden, såsom och wunnit ändamålet, at panaceer ej förbrukat mina ögan.

Då fast jag för vittat mig om swinkraturens föda, wår jag dock närmare uplösa Stadsbushövdingen Gustaf Wårson, efter han ordat om trädesgårderna. Hvad min swinkraturens föda angår, ehuru jag inter äger odwntög, bliwa de så snart tjölen går utur marken lämnade til döds omsorg, dock undersundom til tjenstefolkets eftersyn; utdrifne på stora skogen, derst de sbeft nära sig, af de så kallade somallror, sedan wårare och möfar, och til sluts af allhandas slags här, hwilka de på sit sätt med lla smäl idretära, som andra, till de änteligen komma i slougårdet, och så midare. Gåflet blir drygt och wålsmalande, så at om modestien tillås, skulle jag til prof offerera Stadsbushövdingen Gustaf Wårson en flinka, som så obligant offererat panacee - supen.

Widare om trädes gårdar: därstädes tillås, så wida möjligheten med ger, af mig inter ogtås. Ganska smala till renat nyttias, som näppeligen uphåller musen wid årens brukande ifrån nedersfall i diket. Men desföre lämnas ändå mitt trädes gårdet i sinom tid ej fructlös, därstädes betes mina får, (Nu torde jag komma i Stadsbushövdingens smäl) får ren us, sunda kreatur, ty at pådå sedermere förull af buskar, som jag skogens wåret wid tillfälle fredt, utdrivas inter af en förnustig landbushövding, ja, jag skrifer nu om at äga sunda kreatur, besonnenligen får, som äro så grantaga, at jag i min busbeshof utom de så kallade Swåitars tillson eller åtgård consererat mina ifrån siuldomar, då andra både närmare och fjernare ifrån mig boende tjogtals förlorat sine, och egen satisfaction har warit mit præmium.

Wår. Detta ämnet om får, angår egentligen inter swaret om Genliudet på brännvins tillwårning, men har ändå combination i anseende til den utfordring för får om wintertiden, hwaraf de ganska wåli triswas, som elstt skulle anpludjas til swinkraturen, i bliff ofnödig drank. Hvad meningem om briff eller öfwerfådd angår, hänwises bäggw wåre tankesätt til de gamle wåss moral, at andsum tendere beati.

Hwad midel och midelålgning i Staden angår, äga löpare och säljare derom förtikas, då de gitta och förmå.

H. Ditt til bärdast min Patron, ledsno inter så hastigt, jag önskar at matjeren ägde nå annan Caractes, än angående Brännvin. Den: 20 Junii 1761.

Gustaf Wårson.
 @ Om af Landbushövdingens i Stockholms Löbn. D

Kommisarius Fredrik Blom

ANNO 1761 d. 1 Augusti.
Politie- och Commercie-Tidningar.
 Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Meteorologiske Observationer.

Julii.	Kl. 8. f. m.			Kl. 2. e. m.			Kl. 5. e. m.		
	Bar.	Therm.	wind. wäddl.	Bar.	Therm.	wind. wäddl.	Bar.	Therm.	wind. wäddl.
25 d	25:44	16. d.	N. - flart.	25:42	21. d.	N. - flart.	25:36	14. d.	N. - ström.
26 d	25:20	17. d.	S. - multt.	25:16	15. d.	S. - rågn.	25:27	14. d.	S. - flart.
27 d	25:23	12. d.	NW. 2 multt.	25:30	16. d.	NW. - multt.	25:34	14. d.	NW. - flart.
28 d	25:28	15. d.	S. 1 multt.	25:26	17. d.	S. - rågn.	25:32	16. d.	S. - ström.
29 d	25:55	15. d.	N. 1 multt.	25:55	21. d.	N. - flart.	25:55	16. d.	N. - flart.
30 d	25:58	21. d.	N. - flart.	25:58	22. d.	N. - flart.	25:52	17. d.	N. - ström.
31 d	25:46	18. d.	SO. - rågn.	25:43	18. d.	SO. 1 rågn.	25:44	16. d.	SO. - multt.

Följande Resande äro nyligen ankomne.

Lieutenant Gillsberg ifrån Paris, log. i huset N:o 34 wid Norrlands gatan. — Bibliotecar
 Grandin ifrån Upsala, log. i huset N:o 85 wid Dwarv gränden. — Hof-Rätts Advoca-
 ten Lijonmarck ifrån Åbo, log. i huset N:o 8 wid Holländare gatan. — Magister Hagg-
 quist ifrån Ubleaurob, log. i huset N:o 93 wid Drakens gränd. — Franka Naturum Wils-
 soln ifrån Paris, log. i huset N:o 126 wid Riddmangatan. — Handelsmannen Forselius och
 Campa, ifrån Helsingfors, log. i huset N:o 44 wid Skeppsbron. — Handelsman Eric ifrån
 Pavia, log. på Källören Nigg. — Ryske Predikanten Joseph Gregoriff ifrån Pettersburg,
 log. hos Segelmakaren Standest. — Faktugnemakare Gerdlen Zorn ifrån Danzig, log. i
 huset N:o 160 wid Hornsgatan. — Svarfware Gesällen Bolander ifrån Köpenhamn, log.
 i huset N:o 8 wid Wästerlånggatan. — Studenten Berndt ifrån Helsingfors, log. i huset N:o
 11 wid Renstiernas gränd.

I Stockholm äro ifrån den 18 Julii till den 25 dito födde: 141 Gåbbarn 21 Flick-
 barn. Döde 7 War, samt begrafne 21 gamla Personer, och 36 Barn. (o) Utmär-
 kes at ingen Färtekning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro döde 2 af Magret, 2 af Alderdom, 9 af Lungrot, 1 af Inwä-
 res sula, 3 af Wattusot, 3 af Hettig sula, 1 af Slag. De 36 Barnen äro döde: 20 af
 Slag, 2 af Inwärtas sula, 1 af Daggfwen sula, 5 af Hulsula, 3 af Koppot, 2 af
 Lärsten, 3 af Wredssula.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) 4 Barn. — (St. Clara) Spörmakaren Eric Ahmans Hustru. —
 Tappet Fabriqueuren David von Edins Hustru 68 år gl. — Loquien Carl Höckert. —
 (St. Jacob) 1 Barn. — (Ridareh.) Guld och Silfver Arbetaren Piel Kullsons
 Hustru. — Häfen Aron Sundbom. — (Tyska Förl.) (o) (St. Maria) Studen-
 tus Nils Lindsten 61 år gl. — Skepparen Nils Westling. — Mutgesällem Lars Wom-
 berg. — Fattighus Wachtmästaren Aron Schiarnberg. — 7 Barn. — (St. Catharina)
 Sidenwäware Adam Dahlberg. — Murare Hustrun Stina Berg. — Målare Lærlingen
 Johan Öfenberg. — Sidenwäware Carl Friederich Andersson. — Wigor Ingrid Lund-
 berg 88 år gl. — 15 Barn. — (Kongsholmen) (o) (Ladugårsländ.) Bogats-
 Gesällen Jacob Ritau. — Jungfru Louisa Catharina Ekbon. — 1 Barn. — (St.
 Olof) (o) (St. Johannes) Stenbyggaren Nils Slogs Hustru. — 4 Barn. —
 (Barnduset) — (Skepph.) — (Danwicks Förl.) Enlan Pierstin Märtnsdotter 74 år
 gl. — Drängin Anders Carlsson. — Madam Johanna Liungman. — Affredade Fälts-
 Wäbblin Johan Jirich, 28 år gl. — (Liljewärdst. Neg. 1) (o) (Sabbatsbergs
 Fattighus.)

Öfstillige Fungióweller.

Nästkommande Michael, blifwren beh. wohnung ledig at hyra tillka med Sten och Wagnar-
 rum 5 warom underåtts: sås på Lindes Caffehus wid Riddarhus Logg.

Uti Nyheds och Stolps Vokläda vid Middaghus torget, finnes till köps en nyttig utkommen skrift, under titel: Om Metallernes värde sig emellan; hvaraf bevises at de äro metallerna äro orsaken till all Wår i Courz. Exemplaret kostar 6 öre R. mt. På samma ställe sälles äfwen Commissheren Wolners Traktat: Om Kofare konsten i Sverige till 1 Dal. 4 öre.

Den nya Swenska Mercurius för Julii Månad, som består af 6 ark, är nu utkommen, och innehåller följande ämnen och recensioner af Böcker 3 1. Hörtedning på de år 1760 i Sverige af trycket utgifne Böcker och Skrifter. 2.) Hr. Cancell. Råd. von Dalins Sweska Rites Historia tredje Delens 1 Band. 3.) Anmärkingar öfwer det som i et Tal om Schildonkska Åtten blifwit berättat om Dockbyggnaden i Carlscrona. 4.) Schöplins Windicis Topographia. 5.) Kongl. Hof. Pred. Wålös Pred. på Sönd. Sepagesima. 6.) Histoire du Cardinal de Granvelle. 7.) Anti Sans Souci. 8.) Ellentapls gute Sache der Gdtl. Offenbahr. 9. Belle. 9.) Jorke Dls. de akate codicis Alexandr. 10.) Fabricii Bibliotheca Antiquaria. 11.) Dialogues des morts par Littleton. 12.) Grafftelst öfwer framf. Commerce: Rådet och Widdaren Hr. Jonas Ålströmer. 13.) Politiska nyheter. 14.) Lärda nyheter. 15.) Märkvärda händelser. På denna Lärda wetskriften emottages pränumeration i Voklädan uti nya Rådhuset med 9 Dal. R. mt. till detta årets slut. Ifrån Augusti Månad kommer den samma at sättas med en helt ny och wacker styl.

Hos Nathan. Westerberg wid stora Ryfobrinken, finnes till köps franst fönsterglas i rusfor, en sort 12, en 12 och en half, en sort 13 tum höga, samt alla 10 tum breda, allt uti kistor med 200 rutor i hwarst.

Nästa Michaeli blifwer wid St. Jacobs Kyrka at hyra en Sal med 2-ne Kamrar samt en liten Garderobe, jemte nödiga utbus, underrättelse här om fås af Banco-Camereraren Salsstedt.

Wid Stepsbron är till nästkommande Michaeli uti huset N:o 75 at hyra en tapetserad Kammar; underrättelse fås i samma hus.

Till Geste är et fartyg, som om några dagar afgår, then som med samma åfundar stika gods får närmare underrättelse hos Skips-Careraren Krist. Hos samma Man giwes och underrättelse om en Eke Cravel Hukare af 30 swära Låster som är till salu.

Uti huset N:o 137 på Daggens gatan en trappa up, äro 2-ne inrederade rum på wecka at hyra, och kunna nu snart tillredas.

Hos Sadelmakaren Löfmark på Holländare gatan wiij höfögat, finnes större och mindre läckte Wagnar till salu för billigt pris.

Några Letter finnes ofbrädda till Carlscrona Potterlets Trede Dragning hos W. Deswll i Stockholm, i Westerås hos Rådman Ab. Nyssbert et Son, och i Carlscrona hos Rådman Berg a 1 Dal. 16 öre R. mt.

Det i Noreström belägna Castellat Strömsborg fallat, blifwer nästkommande Michaeli för något beverligt folk at hyra; närmare underrättelse fås hos ägaren, boende på Middagsholmen i huset jemte den så kallade Rundelen.

Augusti Månads TAXA.

Hwarskter följande Persedlar försäljas i Stockholm, Anno 1761, Rp:mt

Bröd till et hre R:mt hre twaga.	En Kanna godt Dubbelt öhl	1 dal. 8 öre.
Hwetebröd med midst bakat 1 och 1 halst Lod.	En Kanna Endelt öhl	18
Dito utan midst bakat 1 och 3 hred. Lod.	En Kanna godt Swag öhl	8
Strådt Råg bröd 4 och 1 halst Lod.	En Kanna Gdt Midst	24
Dito ofsköt bröd 7 och 1 hred. Lod.	En Mark Färsst Ört: Stut: eller Ört: ge: R:mt	18
Et Fat Dubbelt öhl	En Mark hel eller Halfgod giödd Råf	28
Dito En Lunna	En Mark Framherding dito	26
Et Fat Endelt öhl	En Mark Waffherding dito	30
En Lunna Dito	En Mark Färsfött	16
Et Fat Swagöhl	Goda Drikes Lam sålles styck 9, 10, 11, 12, 13 a 14 daler.	
En Lunna Dito		
En Lunna Spisöhl		
Färsst Fiff.	Mindre Giöddor och Wborar	16
En Mark Rudor, Flundra	En Mark Id	10
Braxen, Glös, Giers, Färs	Gil	8
Större Giöddor	Wdrer	10

Inkommande Spannemåls prisen hafwa näst. Månad warit: Hwete 48. 42. dal. Råg 26. 24. dal. Korn 24. dal. Råst 26. 24. dal. Håra 22. 16. dal. Ester 45. dal.

Åf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Riksdags Tidningen N:o 30.

Stockholms Sæloblad.

Lördagen den 15 Augusti 1761.

Lärda Saker, och Rön.

Slutet af nödig ärindran wid Herr Anonymi swar på Varronis Numräkningar.
(Se Lärda Tidningen N:o 26.) för innerwarande år.

Doct hwad säger jag? Det är swårt at binda en Auctor, som brukar odefinierade ord. Man gifwer sig ut at utreda en benig sak til allmän öfvertygelse, och redet en gång intet de andra twetydigaste talesätt, om hwad man försår med måtteligt eller omåtteligt denna waktens bruk, hwilket likwäl är råttta hypomoeleon til sannhogens igenfinnande, och så länge det är ogjordt kan man efter wisa affgifter spotta det samma på hwilkendera sidan man wil, nästan från det ena til et annat extremum, alt derester man wil at saken skal balancera, och den kan ändå i båda fallen håra samma goda namnet af råttta bruk; Ty då en sammets öm Läkare räknar det för måtteligt bruk, at til någta så läkemedels antingen uplösnig eller utspädning med mycken warjambet nyttia denna läbbur, kallat en fyllhund det för måtteligt, när han intet ligger förlös, fast han wäl torde nyttiat 8 a 10 supar dageligen detas, och en annan, som genom brånwins handelen wil suga sina medborgares must och mærg til sig, i det han gör sig spannemålen med brånwinet först tredubbel betalt, och ändå under et continueligt brånande kon föda en myckenhet creatur på böper, håller det för måtteligt, när han intet bränner up den såd han selsk med sit folk skal äta, eller får så mycket penningar, at de intet så rum innom fisker eller lös.

Men efter som Hr. Anonymus plaiderar för brånwints sria bruk, lärre han ingalunda förså med måttan, at en eller annan gång, wid någon spänkelig anjöd efter medicorum råd, nyttia det til medicin; ty då kuhde 2, 3 a 4 kannor göra nog i de första hushåll om året, hwar med så Herr Auctoren som Anonymus torde wara söga bekennt, derjöre måste meningen wara om des dageliga nyttliande med måtta, det är, så mycket jag kan förså, utan at dermed blifwa öfverlastad. Men wuru litet detta slags måtteliga bruk rimar sig med de af Anonymus godkända Läkares tankar om brånwinet, då det bland annat betes, at brånwinet rått at söga, flyter, yfter magwätskorra, förtar appetiten, åstadkommer obstructioner och dumt hufwud, derom må nu läsaren selsk dömma.

Det wote lätt at på et öfvertygande sätt wisa för hwar och en omåldug genom en liten practiciff calcul, wuru litet en husbehörs brånning försår at öka ladugården, om det intet kleswe för widlöftigt denna gång. Men den som äger förmån at förse 6 a 10 krogar utmed saterwath eller stekwägar med brånwin, den kan det göra något siders mån fore, at föda en myckenhet bokkap, goda äker, så holm etc. derigenom. Men det weta ock alla, hwad måtta på sådana ställen brukas med denna wäbran.

Pag. 104. Lästes dessa Anonymi ord: Criticel stora ömhet för Alimogen, wil ock upmuntra dem så wäl som alla andra til misnöje, men de torde hjälpa sig utan tosk. Men en stor ömhet upmuntrar någon til misnöje? eller om de äro ömt handterade, ålag ju det Anonymus at bewisa. Eller hwad höree det til saken at de torde hjälpa sig utan tosk? Straxt derpå uttalar han Criticel ord: Brånwin är ingen dryck at leka med, hwilket han förlägger således: Criticus må predika wuru han wil, så lekes dermed allid lambleken. Här råjer Anonymus på ena sidan sin förmöta myndighet, at Criticus til träs, ändå så begå, at brånwinet skal blifwa allid et ibland lefsaker, på andra sidan en alt för liten ömhet i så bejpdande sak, och tillika et starkt bewis til mit påstående härnäst öfwansjöre, nemligen at han glömt bort hwad han pysslar de om brånwints måtteliga bruk, då han nu påstår at dermed allid lekes lambleken, och gifwer Anonymus intet mindre med det samma stark wederslägning på sin egen Auctors oro, at förordningar finnas nog til brånwints misbrukets hämmande, allenast de handhaswas, då han nu säger, at man må predika wuru man wil, tget är: man må taga hwad sig som äro möjliga så lekes dermed ändå. Doct hwad han egentligen försår med lambleken, må han selsk kläffa med sina örligatalesätt förellara.

Det är rätt, at både ladugård och åkerbrut böra upbielas genom årens afläsningsår, lems te ångens. Men hvad hinder brännvins förbudet lagdt deremot i vägen, är mig omöjligt at begripas. Ty jag har aldrig hört något förbud emot sådans nyttjande til kostars uppbåde, på hvad sätt det helst hvar och en behagat. Är midlet gäst bättre til föda, så lågger jag gäst deruti, men gör det ypradubbel nytta sedan det är fokat efter gäsningen, så lönar det väl mödan at foka det, allenast det skedd utan hatt, hvarmed allenast samlas menniskom en staderyck, och det är den som hafver varit förbuden at samla, men intet at foka drank at kor, swin etc. och likväl skal brännvins förbudet nu bära skulden. Säg då self min läsare, gva consequentia? Eller äro icke sådana skal söka, men ej egna, at wisa nödwändigheten af det förderfweliga brännmandet? Eller äro icke de lanta mantlar som skola undangömma denna tillwärfningens, för hela Riket så smärtesfulla och obbyggliga följder?

Säger någon det blir för dyrt at gifwa rena såden åt kreaturen, om man ej sådt föst brännvin deraf? så swarar jag, sker bränningen til husbehof för igit folk allena, så frågar jag, hvad lisa har husbonden deraf, eller hans folk, at han samlar en dryck, som så hos honom, som hans folk, då de bruta den, yllre magvåtskorna, förtar appetiten, åsådammmer obstructio ner och dumt hufwud? Wån icke en eftertänksam matjader skulle anse den för en owån, som af hans goda wille samla honom och hans folk så märkliga olägenheter? Men sker bränningen til salu, blir det en annan sak. Dock! det skal ändå af menniskor förtäras, som i sölje deraf til kunna undgå ofwännämnda swärigheter. Då läser löparen så fönnas wid skadan, i det han förderfwar sin hälsa, spilar sin tid, då han wiktals ligget på krogen, söker sina pengar, och ofta bär hemmanstrån dit, den ena sådes påsan efter den andra. Stulle säljaren nu foka sin drank utan hatt, så kunde han med den, oemotfärligen söda lisa mycket kostar som nu, då den fokas med hatt, så at han i victualier derigenom intet skulle sakna det aldraminsta, löpaten hade då sin hälsa i behåll at kunna arbeta, sina pengar at utgöra sin skatt och lega sig en dräng, sin tid at göra flera upodlingar, sin såd, at brygga sig godt öl, at dermed styrka och upmuntra sin arbets sitna kropp, och at alla dessa omskändigheter på det märkligaste bidraga til victualierens så wäl som sådens förökande, läter ingen waga at neta. Således blifwa genom brännvins förbudet victualierne intet minskade hos någöndera, utan twärtom hos den sednare, lägges på flera sätt grunden til deras förökande. Men en penning ädra, hwarigenom somliga på flera millar omkring sig, supa musten isedan sina medborgare; blir derigenom afbuggen, och det är egentligen den, som så hårdt dömmar förbudet.

Ehuru klart detta nu är, nemligen at brännvins tillwärfningen skadar menniskorna, och ej det ringaste gagnar kreaturen, likväl sätter nu Anonymus den i jämförelse med penningen, en ibland menniskohäcket oundärlig wägra, och wil dermed wisa, at man eckat stora misbrut, så med det ena som andra, icke des mindre bör maintainera så det förra som sednare. Sannerligen om man ej säge längre in uti sakerna, kunde man hafwa en del hoy underliga tillståndingar at besträ, hwilkas rätt med samma likhet, på et lika demonstrativt sätt kunde bewisas. Men nu, då insigt och owäldughet, och nit för wårt iosterlands sanna wäl står som bäst, är man trygg, at de bästa utwägar härwid tagas.

Sidst wägar jag at säga, det Anonymus pag. 107. antingen af ofurhoghet eller upsat sparfjanningen, då han påstår mot slutet af samma sida, at domstolarna förmedels brännvins förbudet, nedmöljas uti criminella måls afflutande, då Kongl. Maj:et deremot, i anledning af de från alla landsorter inkomna förteckningar på criminella målen, i adernadigste skrifwelse af den 30 Augusti 1757 til samtelige Consistorjerne i Riket betyggar, at de under förbuds tlen varit til långt mindre antal än fört.

Det öfriga min läsare! får jag denna gång gå förbi, intet derföre at det är af mindre wigt eller swårare at wedertägga, utan emedan du af detta som sagdt är, sedan nog kan dömma om det öfriga.

At sedtande smittor inrita sig i såderneslandet, måste en ärlig sinnad medborgare, sakt med blöddande hjersta tala, då han intet kan ändra dem, men at de skådas med dygdens rufpur, och förswaras såsom nödwändiga, det sätter hwar ärlig Swens i barnsk, at waga det yttersta, och at fåcta i denna drabbning, håller jag för så om sploigbet, som i den råtmätigaste sålskastning förswara sin fridit. G. C. den 25 Maji 1761.

ANNO 1761 d. 15 Augusti.

Politie- och Commercie-Sidningar.

Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Meteorologiske Observationer.

Aug.	Kl. 8. f. m.				Kl. 2. e. m.				Kl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind	wädl.	Bar.	Therm.	wind	wädl.	Bar.	Therm.	wind	wädl.
8	25:62	16.0.	SO.	- flart.	25:63	22.0.	SO.	- flart.	25:63	15.0.	SO.	- flart.
9	25:66	17.0.	NW.	- flröm.	25:63	21.0.	NW.	- flröm.	25:59	14.0.	NW.	- mulst.
10	25:54	16.0.	N.	- flart.	25:50	20.0.	S.	- flart.	25:49	16.0.	NW.	- flart.
11	25:47	17.0.	NW.	1 flart.	25:49	22.0.	NW.	- flart.	25:49	17.0.	NW.	- flart.
12	25:50	16.0.	W.	1 flart.	25:53	23.0.	W.	- flart.	25:57	20.0.	W.	- flart.
13	25:60	18.0.	W.	1 flart.	25:66	24.0.	W.	- flart.	25:66	20.0.	W.	- flart.
14	25:66	18.0.	SO.	- flart.	25:66	24.0.	SO.	- flart.	25:66	20.0.	SO.	- flart.

Söjande Resande äro nyligen ankomne.

Capitain De Geer ifrån Hfverglötland, log. i huset N:o 37 wid Regerings gatan. — Håradshöfdingen Undås ifrån Jönstidning, log. i Sniidaren Widoms hus wid Wäster Gasmülls gränd. — Handelsmännen Berg och Doublet ifrån Åkersund, log. i huset N:o 5 wid Ödöra Gåsten. — Notarien Kuhlberg ifrån Helsingfors, log. i huset N:o 34 wid Regerings gatan. — Bildhuggaren Holmin ifrån Wästerås, log. i huset N:o 32 wid Drottninge gatan. — Ridskärre Rohermund ifrån Jämlan, log. i huset N:o 32 wid Wästerlångegatan. — Linwärfwaren Lillegren ifrån Finland, log. i huset N:o 31 wid gröna gatan.

I Stockholm äro ifrån den 1 Augusti till den 8 dito födde: 30 Gåsbarn 33 Flickbarn. Wigde 7 Par, samt begrogne 30 gamla Personer, och 28 Barn. (o) Utmärker at ingen Förteckning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro döde 2 af Alderdom, 4 af Varnsbödd, 1 af Apoplexi, 2 af Bröstsjukan, 4 af Hetsig sjuka, 8 af Lungsjuk, 1 af Bödsjukan, 1 af Dangstwen sjuka, 3 af Wattusor, 1 af Mattande sjuka, 1 af Döcklighändelse, 1 af Håll och Sting, 1 af Slag. De 28 Barnen äro döde: 13 af Slag, 8 af Dangstwen sjuka, 1 af Rödfeber, 1 af Hetsigsjuka, 1 af Sickt, 2 af Magest, 1 af Nästing, 1 af Bröstsjukan.

Rammen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) — (St. Clara) Kammarherren Hr. Carl Schönholts Enke Fru Hilda Maria Ehrenstol 76 år gl. — Wagn-Makaren Niels Hensigens Hustru. — Apothekaren Lars Sandberg. — Slacktare Drängen Carl Hydman 60 år gl. — Dryggaren Carl Rybns Hustru. — Silpäckaren Lars Rundquists Hustru. — Stomatargesällen Jan Dyberg. — 4 Barn. — (St. Jacob) General Lieutenanten Hr. Baron von Osdrons Enke Fru Anna Fredrica von Schantz. — Vordbållaren Eric Holmbergs Enke. — (Ridareh.) Kammeristen Johan David Roges Fru 62 år gl. — (Tyks Förf.) 1 Barn. — (St. Maria) Jungfru Maria Wärberg 66 år gl. — Handels Drängen från Carlshy M. Rangsblad. — Midlinaren Johan Bromberg 65 år gl. — Timmerman Anders Möllers Hustru. — Besökaren Mats Ahm. — Entan Lisa Bland 79 år gl. — Pigan Malja Kuhlberg. — Besökaren Petter Grundström. — 7 Barn. — (St. Catharina) Järnbåraren Lars Wästerberg. — Entan Lisa Lundgren 80 år gl. — Dwinsperson Marja Blom. — Midlinare Hustrun Catharina Möller. — 1 Barn. — (Kongsholmen) (o) (Ladugårsländ.) Elden-Fabriqueuren Johan Wilhelm von der Hagen. — Timmerman Olof Hildberg. — Brandwacken Lars Elfwil Hustru. — 6 Barn. — (St. Olof) Ruttken Jonas Waleströms Enke. — 4 Barn. — (St. Johannes) Pigan Christina Sundgren. — 1 Barn. — (Barnhuset) Brandwacken Sven Klingstedt. — (Skepsb.) (o) (Danviks Förf.) (o) (Liljewärdske Regt.) (o) (Sabbatsbergs Gattigub.) Entan Christina Edvindh 71 år gl. — Jungfru Brita Höljer.

Nestillige Fungiförelser,

Af Trycket är nyligen utkommit Beskrifning öfwer den År 1757 påfundne och sedan noga samt pröfwade Leefte-Wagn med des fördelaktiga nyttjande, jämte därtill hörande Koppar-skytte, efter åttilliga goda Hushållares wälbehag, wid påstående Riksdag, till det Allmännas nytta wälment utgifwen af N. Westrin, Ribbo-Herde i Lagga och Distria församlingar i Upland. Denna Beskrifning försäljes uti Kongl. Tryckerie-Boxen på Lilla Nyggatan, samt uti Wollådan wid Riddarhus-Örget för 2 daler Kop. mt. Exemplaret med Kopparskyttet.

Om någon hafwer af olemna Beskrifningen öfwer Allier första delen, den samma behagade gifwa det tillkänna uti Nyströms et Stolpes Wollåda wid Riddarhus-Örget.

Den 25 och 26 Augusti, kommer gendm offentlig Auction till den måkbludande af försäljas på Himmelstalund, belägit uti Däler-Götbland, Bråbo Härad och Östra Eneby Sockn, ströpt wid Noreköping, följande lösa och fasta Egendom: Himmelstalund et och et halst Hemman be-rustadt Skatte-Säteri, har 24 a 26 Lunnors ärligit utläde, 110 a 120 Loh Hö i medelmåst-iga årswärt, tillräckeligt musbete, godt fiske och 2:ne löna strömsfäs, i Notala Ålfwen, som går jämte Byggningen, samt 7 Åd och Rös Dagswerks-Lorp. En Characters Byggning i förwarligt stånd, bestående af Förfuga, en Sal, 3:ne Kamrar, samt Kök. En Fygel-Byggnad, af en Sal, 2 Kamrar och Kök. En god dwäld Källare och en dito öwäld. Bygghus Stall och Wagnshus, samt Ladugård, bestående af 3 Logar med 6 Gåls, 2:ne Fåhus, samt andra nödiga Utbus, allt uti någorlunda fullkomligt stånd. En stor och wacker samt wäl intä-tad Trågård, och en Röksgård. Jämte Gården är en löb Hålls-Brunn, med et wacker nytt upbyggd Brunshus, samt Bruns-Sel, som årligen besöks af 180 til 200 Personer och derut-öfwer. Bredewid Gården är en stor Rudedam. Wid Gården är Just-och Lådet-Gårdsweire, med mera, som sådtt Privilegium 1669, men sedan 1719, då det af Ryparne afbrändes, ej blifwit up-byggt. Ryttare-Wonderingen och Håsen äro i godt stånd. Leesbron bestå uti Guld, Silfwer, Leen, Koppar, Wåsing, Råsin, Jern och allehanda Stawaror, Sång-Lin- och Sångkläder, diwette Husgeråds-Gaker, Håst- och Få-Kreatur samt Får. Märkanda Åker och Röt-resskap med mera, som ej så noga kan specificeras. Auctionen begynns kl. 8 för Middagen, och kom-me Fastigheten af försäljas på Up- och Afslag, emellan kl. 11 och 12 första dagen, med esse utom innevarande års Grödda. Om Ryparen af Fastigheten åstundar, så får halwa Röpe-klit-lingen inneså, emot inteckning och 6 Procents årlig ränta; och sedan utbetalas återhand som Wännen blifwa myndige.

Prånnumeranterne på Wagn. Christlan Seribers Sanna Christendom, eller Utdraget af des Siäl-Skatt, behagade nu afhämta sina Exemplar emot 3 Dal. Runt och Prånnumerations sed-larnas återstående. Men de som åstunda Utdraget af Slette Delen, hwilken bestå af 11 Pre-dikningar och lika så många Aft, årlägga 4 Daler, emedan denna Delen icke wor indregnen i Prånnumerationen, aldensund han bwarken då samt i Lylla Utdraget, ej behet i Swenska Öf-wersättningen. Af samma härliga Wol sås och Exemplar på Tryckpapper för 8 Dal. Runt til köps i Stockholm uti Woktryckarne Stolpes och Hesselbergs Wollåda i nya Rådhuset, i Lin-öping hos Wagn. Melander, och i Noreköping på Woktryckeriet af Uplångaren Job. Edman.

Om någon åstundar af lämna sina barn eller unga fruntimmer till landet i pension, til af låta sticelighet och allahanda fruntimmers granlåter, kan underretelse derom sås i Wäster Samuels gränd hos Wurmåstaren Pluke.

Nåstinstundande Michasli äro 7 a 8 wacker och wid Skiebron wäl belagne rum med flere commoditer ledige på et år af förhota; underretelse därom, sås hos Wacktmästaren Lundberg i Politie Collegio boendes in på Rådhus gårdn.

3 Podners Wollåda finnes til salu för bliflig pris insatt en Weimarisk Bisk.

3 Stolpes och Hesselbergs Wollåda finnes til köps: Anecdotes de Rußies. Le Observateur Hollandois. 3 Tom. Essai sur l'Etat du Com. D'Anglet. Le Philosophe Amoureux. Lu-send och en natt 3 Tom. 4 Cartor öfwer Swenska Probinckir. Tecla 3 Tom. 12 dal.

Sedan den 24 Juli til den 14 Augusti äro följande utrikes forttyg ankomne neml. 6 ff. från Narwa och 2 från Pettersburg wid Lin, Hampa och Salg, 4 från Danzig wid Ut, Dä och Hwite, 3 från Lissand och Curland med Spannehäl, 2 från Holfsten med Ost och Klåst, 2 från Morie med tore Fisk, 2 från Amsterdam med stockegods, 2 från Frankrike med Win, 3 från Portugal med Salt, och 2 från Köpenhamn och Bommen med Barlast.

Af Kongl. Tryckeriet är utkommit;

Riksdags-Lidningen N:o 33.

Aftet Lik. F. af Förteckningen på Rikens Höglof. Ständers Deputationet wid innevarande de Riksdag, och härmed är denne Förteckning slutad.

Fortsättning af andra Tomen af Witterhets Arbeten, bestående af den Poëme som Fru Hedwig Charl. Nordenslycht författat öfwer Hans Keijserl. Högbet Paul Petrovitz, Storfurste af Ryssland. Och hwarsöde hon lfrån Keijserl. Ryska Hofwet den skånt erhällit som för detta i de Allmänna Lidningar är omsjörd.

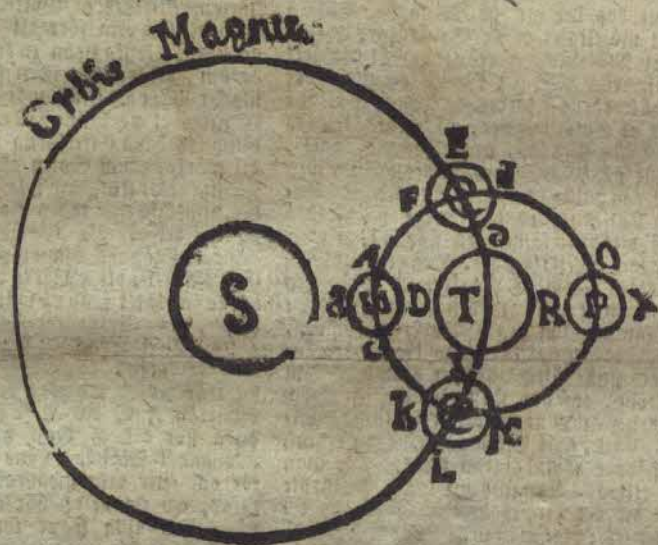
Stockholms Besöblad.

Tördagen den 22 Augusti 1761.

Lärda Saker, och Rön.

(Se Besöbladet No 30.)

Om Månans Förändelighet.

Man hafwer wät orsak, at falla denna planmässiga kroppen en afbild af alla jordiska ting: emedan han annorledes än Solen, intet alltid hafwer enahanda anseende, utan är i et ständigt af- och tilltagande. Undertiden är han i Nötdändning, då den största delen af hans kropp blifwer uplyst, och hafwer det starkaste lius ifrån Solen; emedan han då är henne aldranärkast, fast han för des ställning i anseende till jorden, den tiden för ofsynnes hwarwa gansta lites lius, undertiden är han i sina Quadraturer, bester då allenast hälften af honom blifwer uplyst; och måste således i den ställning emot jorden, wid den mörka nattetiden, henne mindre lius meddelä, än wi finna wid Fullmånan sse.

Solen, hwilket ock förut är anfördt såsom et sål vertil, at Månan är en mindre kropp, som ej har eget lius, utan får det ifrån Solen. Efter den Copernikaniska Werlds-systemen, hwilket af Astronomis såsom den sanne allmänt wärdelagen är, och efter hwilken alla Astronomiske Tabeller, nu inrättade äro, sättes Solen uti denna figur, i medelpunkten, och Jorden såsom des Planet, i Orbe Magna. Som nu Jorden kan anses såsom Solens drabant, hwilken wändes sig i sin omkrets, är Månan toremot Jordens drabant, hafwer sin omgång omkring Jorden, hwilken i denna figur är utmärkt med S, Solen med G, Månan uti Nötdändningen med N, i fullmånaden med P, och i bägge Quadraturerna med Q. När nu Månan är aldranförst i Nötdändningen bester i conjunction med Solen, står han uti R, emedan Solen och Jorden, som af figuren klartigen kan ses, och då är han aldranärkast af Solen uplyst. Ly af

At Månan hafwer så omfästliga Probas och ursaker, härredes af des gilla ställning emot

Dyktigheten är bekant, at då en större Ljus Kropp uplyser en mindre som är mörk, tillsvär han mer än till hälften uplyst, hwilken sanning tyer och klarligen bewises; hwaraf följer, at som Solen är många resor större än Månan, måtte han hälft i Nyfändningen, såsom Solen närmast, wara mer än till hälften uplyst af Solen, men at wi wid denna Månans skåning emot Solen, isran Månan så det minsta Ljus, hårdörer afen annan orsak. Af Catoptriquen heter den wiffenskapen i Mathesti, som handlar om Solstrålarnas reflexion heter tillbaka sädning från en tät kropp är bekant, at då en kropp, til exempel, en Solstråle, hwilken och af en wiff materia består, sätter på en tät kropp, stutsar han tillbaka under samma winckel, i hwilken han på honom föll, hwilken sanning hömwer sin grund i Mechaniquen, och prouderes wid tillfälle, wil G. H. D. härtes och tydligare med utfatt figur kan komma at föreställas. Sättes är det intet möjligt, at de Solstrålar, hwilka falla på det Månans öfvertåg, som är utmärkt med bokstäfverna A B C, kunna komma i wårt ögnasikte här nedre på jorden E: Ty the wara i anledning af Catoptriquen, reflecterade tillbaka till Solen från Månan, under samma angel, som de fallit på Månan, och således biswör först och främst den halwa delen af Månan, för denna orsaken skul, för os här nedre på Jorden osynlig, så wida den sanningen står fast, at utan Solstrålar kan ingen ting ses. Den delen af Månans öfvertåg, som är märkt med bokstafwen D, och är närmast in til Jorden E, är hel mörk: ty til den samma kan ingen Solstråle komma, så wida Solstrålarna alltid gå i en linea recta ända fram, och skule således strålen gå mit igenom Månans kropp, om han skulle komma til D och göra den delen af Månans öfvertåg Ljus, hwilket är omöjligt, etter Månan är en tät kropp, som intet släpper Solstrålarna igenom sig, utan sätter dem tillbaka. Kommer nu ingen Solstråle til D, kan och det derwid belågne Månans öfvertåg intet ses: efter man utan Ljus och Solstrålar kan ingen ting se. Tilhörende är icke möjligt, at Månan wid Nyfändningen är mer än till hälften af Solen uplyst, så wida Solen är större än han,

derför bli en liten del af det Månans öfvertåg, som är emellan C och D, så wäl som emellan A och D, af Solen bestårad, och dese strålar kunna i en sådan angel falla på dessa delar, at de under samma angel, wara tillbaka stötte och wände til wår Jord, men som Månan går så när in til Jorden, at ganska litet och stundom alsintel af denna del öfwer hälften uplyste portioner strålar i Nyfändningen råka på henne, warandes då med det stora Solens Ljus omgiffwen; hwaremot detta bens allt för ringa sken intet har at betydga; så är ej at undra, det wi den tiden heter i Nyfändningen icke det ringaste så se of honom. Detta är och ämnen wäl orsaken, hwaför wi snart tyer och för Nyfändningen hwarom så litet Ljus af Månan, och alltså mörka Höst och Winter: nämligen. När nu Månan kommer til Quadraturas, heter första och sista Quarteren, biswör han wäl tämligen mycket Ljus af Solen; men Solstrålarna, hwilka, som ofta förmålt är, under samma angel stötta tillbaka från en kropp, som de falla på honom, bliwa den tiden så reflecterade, at de mycket wändas isran wår Jord, och allena till en hertedel på henne falla. Ty först och främst bliwa halwa Cirkelarna E G H och I M E hel mörka, och af Solen aldeles intet uplyst, för samma orsak skul, som wid Nyfändningen anfördes, nemligen etter ingen Solstråle kommer at falla på den delen. De Solstrålar som falla på de delar af Månans öfvertåg, som äro märkte med E G och H E, bliwa til en annan sida reflecterade, och kunna intet falla på wår Jord. Bliwer alltså dyktigt, at de Solstrålar som falla på hälften af de halwa Cirkelarna E G H och I M uti Månans Quadraturer, kunna så reflecteras at de falla på wår Jord, och göra dessa delar af Månans öfvertåg E G och H I för os synliga. Men huru stor del af dessa half Cirkel, komma wid annat Månans skåning emot Solen, något för och efter dessa Quadraturer, at of henne uplyst, och ses af os här nedre på Jorden, kan på denna lilla figur intet så noga utfattas. Allminstone kan man se, at den är långt mindre än en half Cirkel, och i följe deraf, än en half Spår.

Är insändt:

Uti Besökladet No: 35 af den 6 Septemr. 1760, har en för det allmänna benägne Nuctor behogat låta insdra ut så kallat bepröfwat Medel til Mullsordars utrotande, i anledning hwaraf man för 8 a 9 weckor sedan, släpte 20 lefwande krästor och 3 lefwande ormar uti et krålaril, samt öfvertäckte det sammas; då wäl kräftarne efterhunden deriwa döde, men äro nu, på några när, upåne af ormarna, hwaraf en ännu lefwer. Som nu detta experiment så utfallit, alltså anmodas demålte Nuctor, at i detta ämne, hållt på förwändade försök, behoga sig närwarer yttre. Den 31 Julij 1761.

ANNO 1761 d. 22 Augusti.

Politie- och Commercie - Tidningar.
Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Meteorologiske Observationer.

Aug	Sl. 8. f. m.				Sl. 2. e. m.				Sl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.	Bar.	Therm.	wind.	wädl.
15	25:57	22.8.	S.	2 flart.	25:57	25.8.	S.	1 flart.	25:75	18.8.	S.	- flart.
16	25:60	19.8.	N.	- mulst.	25:60	23.8.	N.	- ström.	25:66	19.8.	N.	- flart.
17	25:61	22.8.	S.	- flart.	25:60	22.8.	S.	1 ström.	25:60	20.8.	S.	- mulst.
18	25:55	18.8.	O.	- rågn.	25:50	16.8.	O.	1 rågn.	25:50	15.8.	O.	2 rågn.
19	25:47	16.8.	NW.	2 ström.	25:47	21.8.	NW.	1 flart.	25:47	16.8.	NW.	1 flart.
20	25:47	16.8.	N.	- flart.	25:50	22.8.	N.	1 flart.	25:55	16.8.	N.	- flart.
21	25:61	15.8.	N.	- flart.	25:55	21.8.	N.	1 ström.	25:50	16.8.	NW.	2 mulst.

D. 15 Sullmäne kl. 8 35 t. m.

Söljande Resande äro nyligen ankomne:

General Majoren och Landsbbsfding. Barnefou ifrån Christianstad, log. på Malmens Källare.
— Commendanten Rajalins fru ifrån Carlscrona, log. i huset N:o 99 wid wid Stora
tyrskobrinken. — Rytmästaren Möllerströma ifrån Wobus, log. i huset N:o 91 wid Reg-
rings gatan. — Directuren Elias ifrån Wotlöping, och Kälmästaren Elias ifrån Dantsig,
samt Magister Hus ifrån Sundswall, log. i huset N:o 15 wid stora gatan och Ladugårds-
det. — Handelsman Hollarström, log. i huset N:o 46 wid Stora Torget. — Inspector Grooth
ifrån Landecrona, log. i huset N:o 43 wid Nygatan. — Inspector Grooth ifrån
Norrhelje, log. i Hiermans hus wid Fullports gatan. — Fabricaturen Nerbeck ifrån Wim-
merby, log. i St. Johannis Fattighus. — Collega Scolæ Grotzman ifrån Helsingfors, log.
i huset N:o 74 wid Wästerlånggatan. — Rådman Emmeritz ifrån Strålmåns, log. i huset
N:o 209 wid Deswars gatan. — Guldsmeds Gesällen Elmén ifrån Kewel, log. i Hier-
mans hus wid Fullports gatan. — Swartwar Gesällen Förlin ifrån Wotlöping, log. i
huset N:o 8 wid Wästerlånggatan. — Wagare Gesällen Lind ifrån Jönköpings, log. i huset
N:o 52 wid Smögatan. — Ridsknär Gesällen Schmidt ifrån Pöbau, log. i huset N:o 18
wid Wästerlånggatan. — Susanna Mäjer ifrån Wotlöping, log. i huset N:o 107 wid La-
waste gatan.

I Stockholm äro ifrån den 8 Augusti till den 15 dito födde: 25 Gåbedarn 28 Flickes-
barn. Wigde 5 Par, samt begravne 32 gamla Personer, och 29 Barn. (o) Utmär-
ker at ingen förteckning ifrån den församlingen intommit.

De gamle Personer äro döde 11 af Heltagsfeber, 7 af Alderdom, 4 af Lungrot, 2 af
Varnsbörd, 4 af Slag, 1 af Halsfista, 1 af Dlyckighändelse, 1 af Wäldfista, 1 af Bläck-
feber. De 29 Barnen äro döde: 27 af Slag, 2 af Dröppfista.

Ramnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Wottryckare Gesällen Lundros hustru. — Lågårdsmästare Enkan
Elsabeth Bryndell 85 år gl. — 1 Barn. — (St. Clara) Sadelmakaren Johan Kling 67
år gl. — Enkan hustru Dordi Ekroth 86 år gl. — Brandwachten Nils Lundgren. —
Stads Vettienten Lars Wansjöns hustru. — 3 Barn. — (St. Jacob) Wolhällaren Carl
Gustaf Griekell hustru. — Wätzman Nils Nordberg. — 1 Barn. — (Ridareh.)
Eldräddare Gesällen Samuel Lindberg. — (Tyfka Förl.) 1 Barn. — (St. Maria)
2 Barn. — (St. Catharina) Wärdnare hustru Catharina Möller. — Eggwärdare Ges-
ällen Olof Hofst. — 8 Barn. — (Kongsholmen) Hbtare Enkan Catharina Wonde
78 år gl. — Dimerstikare Gesällen Eric Granbergs hustru. — Enkan Stina Snelman.
— Timmerman N. Lindberg. — 5 Barn. — (Ladugårds-land.) Sklepps Timmerman
Lars Doman. — Stomakare Gesällen Anders Wärdman. — Tjenste Gåsen Anders Gledder.
— Corporals Enkan Catharina Lustig 64 år gl. — Luchtus Fängen Brita Åberg 70 år
gl. — 6 Barn. — (St. Olof) Instrument Smiden Daniel Lundbergs hustru. — Wede

Skrifaren Michael Tomsons Enka 70 år gl. — Timmerman Jan Wibera. — Commisfjern
 Petter Rudbergs Hustru 85 år gl. — (St. Johannes) Kläckskåare Enkan Anna Lind 84
 år gl. — Fogden Anders Osterbergs Hustru. — 1 Barn. — (Barnhuset)
 (Skepsh.) Afsteddade Wolterstrucen Magrus Lundquist. — 1 Barn. — (Danviks Fäst.)
 (0) (Lillievärdske Reg:et) (0) (Sabbatsbergs Fattighus.) Pigan Catharina Ahls-
 berg. Afsteddade Gardis Soldaten Johan Walimo 69 år gl. — Afsteddade Stadswachten Jes-
 ban Lundberg 72 år gl. — Enkan Maria Edbergeren 88 år gl. — Enkan Brita Jönssdotter
 70 år gl.

Åtskillige Fungiorelser.

Åf Trycket är nyligen utkommit Beskrifning öfwer den År 1757 påfundne och sedan nog-
 samt förbättrade Fröske-Wagn med dess fördelaktiga nyttjande, jämte därtil hörande Koppars-
 stycke, efter åtskilliga goda Hushållares wälbehög, wid påstående Riksdag, till det Allmännas
 nytta wälment utgifwen af M. Westrin, Ridsko-Herde i Lagga och Dittna församlingar i
 Upland. Denna Beskrifning försälles uti Kongl. Tryckeri-Boden på Lilla Nygatan, samt uti
 Wollådan wid Riddarhus-örget för 1 daler Kop:mt. Exemplaret med Kopparsstycket.

Et par dubbla Wagnshus portar, med starka gångjern, rigel och slängst utan och innan,
 17 qwarter breda och 20 qwarter höga uti rundning, ämwenledes en port, bestådd uti lister och
 tutor, 9 qwarter hög, 9 och et halft qwarter bred, med gångjern, lås och nyckel, äro till salu
 för billigt pris uti huset N:o 16 i Stadsgården söder om Ryshägen.

En Sal och 2:ne innom then samma warande Kamrar jämte spärt drängkammare, äro på
 Edderman uti början af Wolmar Yrskuls gatan utmed Källaren Videngården, antingen på
 år eller wickotahl, särskilte eller tillsammans, med eller utan meubler, at hyra ifrån den första
 nästkommande Octobris; kunnandes därstädes jämwal behållas Stadrum, hwarom underrät-
 telse sås 2:ne trappor up i Handelsman Wolter Pettersens hus wid Skerpebron.

Hos Handfaktare Alderman J. C. Diginger boendes på Norrebro, är i förråd uplagd i
 Kongl. Arsenalen för egen räkning helt komplette Capallerie uniformers Remtygs persedlar, be-
 stående af Carbine-rem, Patron löf, Gehäng, Handskar och Wårje-rem, likmåttigt Kongl. Lif-
 Regementets uniform, för 400:de Man.

Uti huset N:o 51 wid Jernörget 2:ne trappor up, är nästkommande Mich:ell at hyra et
 kök och 2:ne Kamrar; underrättelse derom sås uti huset N:o 52 wid Wästerlångsgatan.

Et partie Gipsrör är till salu; hwarom underrättelse gifwes hos Banco-Drängen Reiman.
 I Stofves Wollåda wid Riddarhus örget finnes till löps 7 st. Predikn. öfwer Biskopae
 och Probster 4 Dal. 10 st. dito öfwer Adel. Personer 5 Dal. Brenners Pred. om Bönen
 3 Dal. Brunneri Salighetenes wärk 3 Dal. Ibom. Kempis på Engelska 4 Dal. Soldates
 D'Esprit par Pitaval i 2 band 9 Dal. L'Anglois Favour de sa liberte 9 Dal. Nouveaux
 Decouvertes sur la Guerre par Mr. Folard 5 Dal. The recruiting Officer, Comedie 2 Dal.
 Broches Jedisches v rghlügen in Gott, 2 Theile 5 Dal. Neumanns Theologia apborist. et Jas-
 ni Theosophia orthod. 4 Dal. 16 bre. Petter sur la Comete par Mr. Bayle 5 Dal. Penfers
 de Mr. Pascal 3 Dal. Biskop Swedbergs Psalmbock 6 Dal. Spencers Cathetis 2 Dal. 16 bre.
 En Samling af 42 st. Synodal Di.putationer 12 Dal.

Then 2:dra och följande dagar i nästkommande September Månad, blifwer på Nääs Sö-
 terie i Eddermanland, Jöndkers Härad och Wårbo Sochn belågt, Auction bällen, på åtskillig
 lös egendom, bestående i Sülwer, Eeben, Koppar, Måsing, Jern- och Bläckfater, Canoner,
 Pinne, Sångslåder, Skåp, Spéglar, Vateauer, Sångar, Wörd, Stolar, Tapeter, Schilderier,
 Wagnar, Slådar, Koffertar, Porcellainer, Glas, med flere husgeråds och Wobags persedlar.

Den 12 nästkommande September, kommer uti Zablu Lands-Cancellie til den månsbiudande
 at försäljas, en tredjedel uti Haggie Stångjerns Brut med therill hörande hemman och Inven-
 tarier. Likaledes en tredjedel uti Widenbottte Masugn med derwid warande Lågenheter och In-
 ventarier, belågne wåge uti stora Kopparbergs Högdingerde, och dit förta uti Norrebro, samt
 del smare uti Grangerde Sochn, hwilka Lågenheter ens. Höglöf. Kongl. Swea Hof-Rätts
 dom af den 22 nästl. Junii til aff. Joh. Fried. Lohrs Vorg-närers betalning blifwit ajtrådde.
 Hugade löpare kunna årdölla widare efterättelse uti Zablu Lands-Cancellie, samt uti Stock-
 holm hos Hof-Secreteraren Hindström i huset N:o 47 wid Stortörget.

Åf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Riksdags-Edningarne N:o 34 och 35.

Kongl. Maj:ts och Rikens Swea Hof-Rätts Bref, angående förbud emot thet så kallade
 bliffenågåndet i Landsorterne. Dat. den 31 Julii 1764.

Stockholms Heloblad.

Torsdagen den 5 Septemb. 1761.

Lärda Saker, och Rön.

(Se Helobladet N:o 35.)

Huru Månan förorsakar Solens heller rättare sagdt, Jordens förmörkelse.

Genom observationer har man kommit i ärfarenhet, at Månan som är närmast in til vår Jord, är ock mindre än Jorden, och således många resor mindre än Solen. Dock finner man af örfarenheten, at ehuru väl hon är långt mindre än Solen, kan hon likväl undertiden, betäcka hennes kropp hel och hållet, samt förbinda, at hon intet kan meddela Jorden sina kalla och varma strålar, utan vi råka nit på dagen, i et tiockt nattens mörker, hwilket man kallat en total förmörkelse.

Det är bekant, at en Solens heller rättare Jordens förmörkelse tilldrager sig alltid i Nyfändningen, heller då Månan är i conjunction med Solen, och står emellan henne och Jorden. Då kan hon antingen betäcka Solen hel och hållet, då vil hafwa en total Solens förmörkelse, heller til en del undandöjla Solens kalla kropp, at lina strålar från den samma täckta delen til Jorden komma kunna, då kallat för mörkelsen partial, hwarom tillförene handlat är. Det synes väl underligt, at Månan, som är många resor mindre än Jorden, hwilken är 10,000 gånger mindre än Solens kropp, (hwardan Månan blir ännu många resor mindre än hon) skal kunna helt och hållet betäcka Solen, Men om man betraktar den olika distants, som Solen och Månan hafwa från Jorden, kan man lätteligen finna orsaken theril. Ty då Månan intet är längre från Jorden än 30,000 tyska mil wid pass, är Solens distants från henne 17 millioner och 200,000 tyska mil. Nu är af Optiquen heller Synkonsten bekant, at alt, hwad, som i ögat på des inte hinna afmålas under samma winkel, synes lika, ehuru olika de eljest til längd och storlek wara kunna. Ty om twenning ting wärligen äro, heller synes lika, och man sätter det ena fram för det andra, betäcker det fräwre ogenomskinnliga det bak-

omstående, så aldes, at ej det minsta af det samma synes, emedan ingen Solstråle derifrån får komma til ögat, och utan strålar, kan ingen ting ses. Men at wi ej wid alla Nyfändningar, hafwa Solens förmörkelser, härrör af andra orsaker. Först är til märkandes at Månan hafwer intet sin gång öfwer samma tract af himmelen, som Solen synes äwrligen genomfärd, utan han asträder på twenne ställen något derifrån, och des emellan är han alltid utom Ecliptican, den Solen tydes sigta sig uti, då han säges hafwa en latitudinem. När nu Månan uti någon födre latitudinem heller öfrants från Ecliptican, antingen på nora eller södra sidan kommer at stryka förbi Solen, kan detta hans förblående se, utan at betäcka någon del af Solens kropp, hwarföre wi ock i den händelsen ingen förmörkelse hafwom, fast än Månan är i sin Nyfändning och conjunction med Solen. Den andra orsaken, hwarföre wi ej wid alla Nyfändningar hafwom Solens förmörkelse är Månans parallaxis heller synliga nedsänkning emot horizonen, och söder är för oss, som icke bo i Jordens medelpunkt, utan på hennes ötra sålt här norr ut. Hwad denna parallaxis gör för ändring i Solens förmörkelse och deras synbarhet, är födre omtalt, hwilket, emedan det egentligen börre til de för mörkelser, som på en wisk ort komma at synas, och man nu handlar om dem, som beka Jordklotet angå, så kan intet widare ther om här anföras. Den tredje orsaken, hwarföre ej alla Nyfändningar äro Solens för mörkelser underkastade, kan wara refraction eller Solstrålaras afbrytning, i fall Månans refraction är födre, än Solens. Af Dioptriquen är bekant, at refractionen uphöjer de himmeliska kropparna til högre rum, än de wärligen äro, så at då Solen om morgonen synes wara hel, dock som nogast upgången, är hon hel och hållet ner under, heller en ganska liten del uppe öfwer horizonen, thremot då hon om aftonen synes ännu hel uppe och med nedra brädden röra wid horizonen, är hon wärligen hel och hållet nedergången, fast hon af refractionen uphöjes, at hon sig för oss wisar. En sådan refraction lidre äfwen Månan, at han ock kan

spnas, bögte upp på himmelen, än han wär-
 keligen är, och det efter någras mening till födr-
 re grad än Solen gör. Om nu Månan wid en
 Nötdändning, sommo älskast at seya förbi hel-
 ler betäcka en liten del af den öfra Solens brädd,
 kan han mera än Solen efter desas föregiwan-
 de af refractionen så uppdias, at han aldeles
 intet betäcker den aldraminsta del af önn.
 Och således hafwa wi ingen förmodelse: em-
 dan ingen ting är som stymmer för Solen,
 och betager wär Jord des angenäma lius.

Om Sullmånan.

Efturwål Månan, då han är i sit syffe,
 höfwer det swagaste lius af Solen: emedan han
 då är i Oppositione, heller får långt ifrån
 hinne; finner man dock, at han då synes för of
 härnede på Jorden, som aldrömst af Solen
 uplyst; derför han och i det stånd gifwer of
 om nätterna et klart sken, så at man wid det
 kan beqwämligen, både resa, och andra lysor
 förrätta. Men fast än Månans lius i Sullmå-
 nen är mycket, efter han då synes för of på
 Jorden till hela sin bakwa del uplyst, är det
 liuwäl i sig selft, och i anseende till des ställ-
 ning emot Solen, swagare, än wid de andra
 des ställen.

Desalen der till at Månan wid Opposition,
 synes för of här på Jorden aldrömst uplyst,
 är tilldrene ändre. Men at det lius, som han
 då höfwer ifrån Solen är swagare, och af min-
 dre intensitet, än i Nötdändningen, och quarte-
 ren, bewisat af des långa afstånd ifrån Solen:
 emedan han då är 60 Jordens diametter eller
 tvåkelinier längre ifrån Solen, än i Nötdänd-
 ningen, och 30 sådana diam: längre, än i våg-
 ge quarteren. Nu är bekant, at liusets intensi-
 tet aftager i en wif proportion, nemligen som

quadraterna af des distants ifrån den liusa
 kroppen, ifrån hwilken det kommer; at om en
 mörk kropp, som singo lius ifrån en liuser kropp,
 såsom Solen bär et lius, lågo två gånger
 så långt ifrån drinna liusa kroppen, än som en
 annan mörk kropp, hwilken ifrån samma liusa
 kropp hade sit lius, woro liuset hos den förra
 uplysta kroppen 4 gånger swagare, än hos den
 senare, hwat em tilldrene äfwen något är em-
 tördt. Således aftager liusets intensitet uti ra-
 tione reciproca distantiarum, at ju förrer des
 distants bliwer ifrån Solen, ju mindre blir des
 intensitet. Och är märkwärdigt, at ästfälliga
 andra naturliga krafter, aftaga i samma pro-
 portion, nemligen som quadraterna af distan-
 serna, samt in ratione reciproca distantiarum
 ifrån någon wif punkt. Till exempel, wis Cen-
 tripeta, heller kropparnas tyngd, hwarmedelst
 de falla at något wif ställe. Man finner, at
 ju längre en kropp kommer ifrån Jorden och
 hennes medelpunkt, heller ifrån twad meddes-
 nes totale kropp det hälft wara må, ju lättare
 blir han, heller desto mindre blifwer hans tyngd
 och fart till samma Werlds-kropp, så at om
 des distants i det ena ögnblecket woro 3 gån-
 gor förrer, än i det förra, woro des wif Cen-
 tripeta 9 gånger mindre: Således finner man
 här både rationem duplicatam, och reciprocum,
 äfwen som wid liuset, kallande man det en
 ratio reciproca, då det ena tinget aftager wid
 det andra tillwärande, såsom tyngden i en
 kropp minskas, då des afhängenhet ifrån gravi-
 tations medelpunkten ökas. Desalen hwatföre
 liusets kraft och intensitet aftager, för söfas
 förnämligast uti des fringspridande och förrer
 gleshet, ju längre det kommer ifrån sit ut-
 sprung; sedan uti luften, och de i luften sig
 uppehållande waktudunster; uti hwilka så wäl
 som luften, hwilken äfwen är en flytande ma-
 teria, Solfärklarna äfbrutne, och således för-
 swagade warda.

Meteorologiske Observationer.

Aug.	Sl. 8: i. m.			Sl. 2. e. m.			Sl. 9. e. m.			
	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	Bar.	Therm.	wind. wädl.	
29	b	25:65	13. d. NW.	1 flart.	25:68	19. d. NW.	1 mult.	25:55	18. d. NW.	- mult.
30	o	25:62	15. d. N.	- cågn.	25:62	19. d. N.	- cågn.	25:62	15. d. N.	- mult.
31	1	25:62	15. d. N.	- mult.	25:62	20. d. N.	- flart.	25:60	17. d. N.	- flart.
1	6	25:59	18. d. S.	- ström.	25:59	18. d. S.	- cågn.	25:55	15. d. S.	- flart.
2	9	25:55	16. d. W.	1 flart.	25:55	19. d. W.	2 ström.	25:50	15. d. W.	1 ström.
3	2	25:47	15. d. NW.	2 mult.	25:47	18. d. NW.	2 mult.	25:45	15. d. NW.	- mult.
4	8	25:28	15. d. S.	- mult.	25:28	19. d. S.	1 ström.	25:28	16. d. S.	- flart.

D. 29 Nymåne II. 11. f. m.

ANNO 1761 d. 5 Septemb.

Politie- och Commercie - Tidningar.

Samt andra för Publico nyttiga efterrättelser.

Söjande Resande äro nyligen ankomne.

Siver-Cammorb. Sten von Hofstein, log. på Källaren Pelican. — Cammarb. Sten och Hof-Jund. Odnerantz, log. i huset No 37 wid Regerings gatan. — Öfverste Lieutenanten Morath ifrån Wästergötland, log. hos Joch. Alard wid Jerntorget. — Öfverste Lieutenanten von Baltzar, Håf-Rådet Tersmeden och Bergs Rådet Georchtelm, log. i huset No 169 wid Stortorget brinken. — Captain Oldenschild ifrån Pommern, log. på Källaren Well. — Capitain von Otter och Magister Bronowius, log. i huset No 23 wid Stortorget. — Lieutenanten von Anderfson och Georg Klingwall, log. i huset No 4 wid Wästerlånggatan. — Genricd Edhler ifrån Göteborg, log. i huset No 88 wid Kornhamn. — Genricd Beck ifrån Södermanland, och Sergeanten Lagerbielm ifrån Netitz, log. i huset No 64 wid Smedgatan. — Handelsman König ifrån Hamburg, log. i Clasens hus wid Brunsgränden. — Deuts-Wairon Bergmarch ifrån Wermeland, log. på Källaren Winaflet. — Härads-Höfding n Eneroot, log. i huset No 1 wid Stora Nygatan. — Medicurerne Ederos och Habelsom, log. på Källaren 3 Lunnor, Landmätaren Jbre ifrån Nyland, log. i huset No 107 wid Södtgatan. — Handelsman Zahn ifrån Bergen, log. på Källaren Niga. — Handelsman Bonjeur ifrån Pettersburg, log. på Malms Källare. — Landmätaren Gerdes ifrån Upsala, log. hos Rådman Hochchild wid Regerings gatan. — Pastorfan Wackman ifrån Åland, log. hos Bryggaren Wackman wid Lullports gatan. — Magister Tötterman och Studenten Stenbeck ifrån Finland, log. på Hollenska bon. — Studenterne Johan, Hincic och Carl Kerber samt Siösböt ifrån CarlsCrona, log. i huset No 26 wid Jerntorget. — Under-Öfficeraren Dregman ifrån LandsCrona, log. i huset No 26 wid Spichlens grände. — Riddmans drängarne Hormion Wöller och Millo ifrån Dantzis, log. i huset No 189 wid Hoppare gränden. — Riddmäns Gesällen Rödsten ifrån Dantzis, log. i huset No 32 wid Wästerlånggatan. — Riddmäns Gesällen Gontber ifrån Dantzis, log. i huset No 33 wid Prästgatan. — Israels Spens och Gåbenör ifrån Dantzis, log. i huset No 131 wid Wagens gatan. — Bändren Swen Nilsson och Jöns Jacobsson ifrån Skåne, log. i huset No 49 wid Smedgatan.

I Stockholm äro ifrån den 28 Augusti till den 4 September födde: 35 Gåkebarn, 42 Flickbarn. Wigde 8 Par, samt begagnat 47 gamla Personer, och 47 Barn. (o) Utmärket at ingen Förtedning ifrån den Församlingen inkommit.

De gamle Personer äro döde 3 af Wattusot, 16 af Hetsigsjuka, 3 i Wansbörd, 2 af Dangiswen sjuka, 4 af Slag, 6 af Alderdom, 1 af Upsala feber, 1 af Häll och Sting, 2 af Tvinjet, 7 af Lungsjot, 1 af Bröstsjuka, 1 af Stenpassion, 1 af Venerisk sjuka. De 47 Barnen äro döde: 1 af Tvinjet, 2 af Hetsigsjuka, 7 af Dangiswensjuka, 1 af Koppor, 23 af Slag, 1 af Inwertts sjuka, 4 af Bröstsjuka, 1 af Altan, 3 af Magret, 2 af Lötande sjuka, 1 af Wattusot, 1 af Olycklig händelse.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrkan) Stråddaren Eric Stenwall. — Stads Soldaten Piungbergs Hustru. — 2 Barn. — (St. Clara) Grusdrängen Carl Ungers Enka 57 år gl. — Samskätaren Friedrich Rickmans Hustru. — 3 Barn. — (St. Jacob) Capitain Ablins Enka Fru Elisabeth Ehtengren. — Eintråmare Enkan Wendela Schatz 73 år gl. — 2 Barn. — (Riddareh.) (Tyksa Förl.) Fabrikwuren Gottfried Dabetsau. — 2 Barn. — (St. Maria) Ständ-Drabanten Arwid Sundbergs Hustru 82 år gl. — Volkbindaren Anders Rindron 63 år gl. — Wigan Charlotta Lagerholm. — 5 Barn. — (St. Catharina) Volkpällaren Melcker Ludwig Wills Hustru 68 år gl. — Tegel Drängen Anders Lindberg. — Enkan Sigrid Michelson. — Enkan Maria Löfholm 60 år gl. — Arbets korten Carl Nordbj. — Slaktaren Lars Nyman 87 år gl. — Färgare Enkan Fallenssen 62 år gl. — Jungfru Christina Margareta Alan. — 14 Barn. — (Kongsholmen) Directuren Johans Grens dotter Christina Catbatina. — Lorpaterin Miss Krog 90 år gl. — Lärq-Gåfva

Eric Skutberg. — 3 Barn. — (Ladugårds-land.) Cancellisten Eric Brandberg. — Fisk-
 köparen Eric Grönberg. — Styrmän Paul Bloms Hustru. — Stenbyggare Gesällen Hans
 Bergmans Hustru. — Wackmästaren Jonas Hmans Styfdotter. — Pigan Anna Maria
 Stenberg. 6 Barn. — (St. Olof) Skiepparen Friedrich Sebrants Enka 64 år gl. —
 Stads Soldaten Jacob Lundquist. — Murgesällen Stephan Klund 78 år gl. — Timmers-
 man Petter Carlströms Enka. — Bryggaren Mats Norens Enka 71 år gl. — Pigan Ca-
 tharina Gabels dotter. — Drängen Anders Ringelius. — 1 Barn. — (St. Iohannes)
 Kafelungs makale Aldermannen Jonas Erde 64 år gl. — Murgesällen Petter Kielander.
 — Wackmästaren Nils Blomberg's Hustru. — Wdägaren Nils Dahl 77 år gl. — Pi-
 gan Helena Mäplund 63 år gl. — Pigan Anna Majja Sjöberg. — 6 Barn. —
 (Barnhuset) (0) (Skepså.) Enkan Beata Nyman 60 år gl. — (Danviks Förl.)
 Trågårdens Lärtingen Andreas Jbrfors. — Bskaren Johan Ståle. — Bekruds Arbetaren
 Paul Matson 68 år gl. — Pigan Maria Nyman. — Dwins Personen Anna Norquist.
 — Ständ:Drabants Enkan Christina Gjering. — 3 Barn. — (Liljestrådsförl. Regit.)
 (0) (Sabbatsbergs Gattighus.)

Utestillige Fungidörelser.

Uti huset N:o 13 i Bergs gränden wid Regerings gatan, finnes en wäl conditionerad tte-
 stlig öfvertäkt wagn til säu; hwarom underdattelse säs i samma hus.

Uti Kryddboden wid Jerntorget och Apoteket Engeln i huset N:o 44, är uti dese dagar
 inkommen extra god Hou. Säs uti ätton och sexton delar samt Hou. Sölmidsås Ost til köps
 för billigt pris.

Uti Sigtuna Stad, är en wid torget belägen och med lättare frihet försedd Gård på wisa
 är at arrendera, och nästa Michaeli at tillträda, hwarom underdattelse kan ärbållas uti läses
 gåndet wid Munkbron hos Niclas Betulin.

Septemb. Månads TAXA.

Hwarester följande Persedlar försäljas i Stockholm, Anno 1761. Rp:mt

Bröd til et bre R:mt bdr wäga.	En Kanna godt Dubbelt öhl	1 dal.	8 ört.
Hwetebröd med midlk bakat 1 och 1 halst Lod.	En Kanna Enkelt öhl	"	18
Dito utan midlk bakat 1 och 3 fierd. Lod.	En Kanna godt Swag öhl	"	8
Strådt Råg bröd 4 och 1 halst Lod.	En Kanna Öst Midlk	"	24
Dito ostkrådt bröd 7 och 1 fierd. Lod.	En Marek Färsst Dye: Stut: eller Dwi- ge:K idit	"	14
Et Fat Dubbelt öhl	En Marek Häl eller Halk-god gjödd Kalf	"	28
Dito En Tunna	En Marek Framfieriing dito	"	26
Et Fat Enkelt öhl	En Marek Walfierding dito	"	30
En Tunna Dito	En Marek Färsött	"	16
Et Fat Swagöhl	Goda Drikes Lam säljes hysket 9, 10, 11, 12, 13 a 14 dalr.	"	16
En Tunna Dito		"	2: 4
Färsst Giff.	Mindre Giäddor och Abborae	"	16
En Marek Rador, Klundra	En Marek Jo	"	10
Braren, Gids, Giers, Färsst	Gif	"	8
Sjödere Giäddor	Mörter	"	10

Inkommande Spannemåls prisen hafwa nåst. Månad warit: Hwete 42. 32. dal. Råg
 27. 24. dal. Korn 23. dal. Malt och Håra 22. 16. 15. dal. Etter 42. 36. dal.

Uti Kongl. Tryckerie: Borden försälles följande Böcker och Tractater inbåtade för böckstäm-
 de pris, neml. Nya Newcastle eller Nicolsonen efter nyaste och bästa grundsatser i Regal 8:vo
 3 Dal. 16 ört. Den Romerska Riddarens och Triumvirats Herrens P. Duidii Mazonis Klog:
 och Sörgesbref öfwer sin olyckeliga landesförligbet, irån Latin på Swenska öfwerfakt 1761 in 8vo
 3 Dal. 24 ört. Konung Gustaf Adoloffs Lyssa Fält: Låg 2 Delar in 8:vo 10 Dal. R:mt.
 Answisning til Skrifkonsten uti 8 skrifter utom Titulbladet i Reg. 4:to.

Uf Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Kongl. Maj:ts Nådige Förordning, angående Öfwermålds Nämmande på Sot: och Rån-
 ning: Väktar. Dat. 21 Julii. 1761.

Kongl. Maj:ts Nådige Reglemente, huru med upbringningar, så wid Flottan, som Ga-
 lererne, och the ärbållne Presters fördelning, hädanefter skal förhållas. Dat. 21 Julii 1761.

Kongl. Slotts: Cancelliets Fungidörelse, angående Gratialisfjernas afönande wid Kongl.
 Elf: Regimentet til Håst, för innewarande år. Dat. 4 Septemb. 1761

Ritsdags: Tidningen N:o 38.
 Om Wexel: Coursen.

Stockholms Heloblad.

Tördagen den 12 Septemb. 1761.

Lärda Saker, och Rön.

(St Helobladet No 36.)

Slutet om Fullmånan.

At luften mycket bidrager till liusets försvagande, kan man genom försök klarligen finna. Sätter man en ren glasflaska af ena framför et ting, kan man klarligen se det, men sätter man tvänne eller flere glasflaskor, synes samma ting intet så tydligt: emedan den uti flera sådana flaskor bestämda materie försvagar och hindrar liuset, medelst des afbrä- och frammaning. För samma orsak skäl, är och den kammaren, som har dubbla fönster aldrig så klar, som den, hwilken endast har änka. Likaledes kan man finna denna sanning, om man står dricka i et glas med skum ånwan på, är drickat, som står nedan för skummet, klart och duckstligt, at man genom det kan wäl se dagsluften, men genom skadgan, hwilken består af utspända luftblåsor, som konstitueras wid drickats hastiga nedersjallande i glaset, och den derwid häftiga rörelse, at sig utwidga, kan dagsluften intet ses, der likwäl otkammars, som är i glaset består af enahanda ämne, nemligen dricka. Hwaraf klarligen slutas, at luften mycket försvagas genom luften, i synnerhet då hon är mycket utspänd. At solstrålarne således i luften fringsfördde och afbrutne, samt derigenom försvagade warda, bewisat ännu widare af Solglaset, medelst hwilket, de i luften fringsfördde strålar dragas till samman, och inså brännpunkten wände blifwa, hwareff wärman då blifwer så stark, at eldsöngda materier kunna taga eld. Blifwer nu liusets heller strålarne starka, genom sådan samling i brännpunkten så märkelligen först, är klart, at samma intensitet aftager, då de i luften förskeddde äro. At des lius, som Månan wid Opposition heller Fullmånan har, är swagare än wid des andra ställningar emot Solen, kommer afwen at des Apogeo, heller längre afstand ifrån Jorden, som kan då kan passwa. So, som Månans Örbita heller bågn omkring Jorden, intet är Cirkel: rund, utan har en Elliptisk figur: är klart, at han stundom är närmare Jorden,

då han såges wara i Perigeo, och stundom längre ifrån henne, då han är i sit Apogeo. Och hafwer Herr Hof: Rådet Wolf i sina Elementis Astronomi pag. 556. S. 801. af 1715 års Edition uträknat, det Månans i Perigeo, är ungefär 56 Jordens halwa diameter ifrån Jorden, som gör 48160 Lylla mil; emedan 860 Lylla mil räknas på Jordens halwa diameter, och i Apogeo, står han ifrån jorden 63 och en half Jordens halwa diameter, som göra 54610 Lylla mil. Således är han i Apogeo 6450 mil längre ifrån Jorden, än i Perigeo. Hwarföre måste och det liusets intensitet, som går så många mil längre, wara swagare, så wida intensiteten, aftager in ratione quadrata distantia.

Om Månans olika gång i Apogeo och Perigeo.

Astronomi hafwa befunnit, at Månans ungefär på 28 dagar går omkring Jorden, efter hwilken tid, han återkommer på det ställe der han begynte; och at hans bahn, i hwilken han går, är intet fullkomligen Cirkelrund, utan äger en Elliptisk figur: Hwad han undertiden är Jorden närmare, heter på det rum, som af dem kallas Perigeum; undertiden är han längre ifrån Jorden, då han såges wara i Apogeo. De hafwa och genom flitig anmärksambet funnit, det han intet altid har enahanda gång, utan går stundom fortare, och stundom långsammare; fortare, då han är i Perigeo, heller närmare in till Jorden, men långsammare då han är i sit Apogeo, heller längre afstand ifrån henne.

Ellsförne är wäl handlat om detta Månans Apogeo och Perigeo. Och är därskades föremål, at Månans i Perigeo är 6450 Lylla mil närmare in till Jorden än hans Apogeo. Men at Månans i Perigeo går fortare än i Apogeo, synes böra tillsejas hans tyngd och gravitation emot Jorden och des medelpunkt. Ly som Månans är Jordens följeslagare, och

har sin Orbita kretser Baha omkring Jorden, bestående deraf at et vist Aar, som Ager sin proportionerede Tyngd efter Aarets se Tidret; maste og hwar og en partikkel i Månens Kropp icke alenast lytta til den besværlige medelpunkt, som er i Månens sielf, så wida man nu antager den sannolikke Hypotes, at tyngden i en Kropp bestir uti des farande til medelpunkten; utan og hwar og en del i samma Månens Kropp maste tillika med hela Månen hafwa sit spjande eller gravitation emot Jorden och des medel såsom en allmän medelpunkt. På samma sätt kan man og, i anledning af det bekante Werlds System, hwarefter man finner Solen i Planet Himmels medelpunkt sig hvilande, samt Jorden med de andra Planeterna, hwar och en i sin Orbita omkring henne gående, såja, det hwar og en partikkel af Jordens Kropp har icke alenast sin gravitation emot des medelpunkt, efter den antagne Hypotes om tyngden; utan og jämte hela Jorden graviterar och tyngar den emot Solen, såsom en allmän medelpunkt, omkring hvilken också Jorden demonstreres för den orsaken skal hafwa sin års rörelse. Denna tyngd eller gravitation går icke alenast til flotbeten eller biverdaget på en Kropp, utan og til sielwa medelpunkten, som Herr Derham i sin Astro Theologie pag. 99 har observerat, therest han widare säger: Tyngden breder sig gräseligen ut, rundt omkring alla de floten, hwatigenom de Himmelske Kropparna äro stielige, at hafwa ordningar af mindre, omkring sig löpande flot, såsom Jorden har Månen, och Jupiter sina 4, samt Saturnus sina 5 Dänter eller Månar. Ty om graviteten ginge alenast til eller näst flotbeten, som skulle om ossikten woro alenast på flotens wid mactthällande, då skulle de kropparna, som maste bringas i rörelse, och wara något af

,,Tägne ifrån floten, alla löpa i rätta, och ej i böjda eller krumma linier, och sig således i Agerandens rum förlora. Hwaraf man nu kan göra det flutet, at tyngden, som trycker på en kropps öfverståg, häder alla des delar tillsammans, at de, under den ombwälfningen, som samma Kropp, omkring sin grut hawer, intet falla ifrån hwarannan; men den tyngden som trycker på hela makan tillsammans, är just det samma, som under den framförende rörelsen häder kroppen i en krum linea, at den intet får falla til en rätt; såsom man finner, at hwar och en kropp, som hawer en Cirkelrund rörelse, eller går i en krum linea, wil alltid falla ifrån den samma i en rät, eller en des Tangens, som röret samma krumma linea; hwar uti Centrifugal kraften eller wisa lings lätthet egentligen bestir. Hwarom tillhörende, wid et annat tillfälle är han talat. Men fast än sielwa phänomenen af tyngdens art och natur, genom ärfarenheten är klart; är man dock innet i stånd, at kunna utnåmna orsaken, hwatigenom det sker, at kropparna på så långt håll och distans ce kunna wärka på hwarandra. Man har des utan förmärkt at denna Centrifugal kraften eller tyngden i en kropp, äfwen som fluset, hwarom tillhörende är förmarlt, aftager i Quadrat proportion, ifrån motsidig afståndet, at räkna, det är: wid dubbel afståndet blir alenast hederdelen af kraften, som war wid den enkla, och wid treubbel afståndet blir alenast njonde delen, och så vidare, som ofwänånade Herr Derham, utur den förträffliga Ängelske Mathematici Herr Isaac Newtons Princip. Philos. Natur. anförer i sin Astro Theologie pag. 99. Hwaraf följer, at ju längre Månen står ifrån Jorden, ju mindre warder des tyngd och gravitation emot Jorden, och ju mindre warder den deraf flytande rörelse.

Meteorologiske Observationer.

	Al. 8. f. m.			Al. 2. e. m.			Al. 9. f. m.		
Aug.	Bar.	Therm.	wind, wäd.	Bar.	Therm.	wind wäd.	Bar.	Therm.	wind, wäd.
5 d	25:46	16. d.	S. - ström.	25:46	14. d.	S. - mult.	25:38	16. d.	2 ström.
6 d	25:29	15. d.	W. - ström.	25:27	20. d.	W. 1 ström.	25:36	18. d.	- flart.
7 d	25:34	10. d.	W. 2 ström.	25:39	17. d.	W. 1 ström.	25:54	14. d.	1 ström.
8 d	25:65	14. d.	W. - ström.	25:65	19. d.	W. - mult.	25:65	15. d.	- flart.
9 d	25:56	20. d.	SW. - flart.	25:55	24. d.	SW. - flart.	25:55	20. d.	- flart.
10 d	25:55	17. d.	N. 1 flart.	25:54	20. d.	N. 1 flart.	25:54	19. d.	- flart.
11 d	25:51	17. d.	NW. 1 flart.	25:51	18. d.	NW. 1 ström.	25:51	16. d.	1 mult.

Dr 6 Sösta Dw. II. 8. f. m.

ANNO 1761 d. 12 Septemb.

Politie- och Commercie - Tidningar

Samt andra för Publico nyttiga esterrättelser.

Söliande Resande äro nyligen ankomne.

Samuel-Herren Ribbing, log. i Ridneris hus wid St. Clara Kyrka. — Cammar-Rådet Eliskesterna, log. i huset N:o 5 wid Regnings gatan. — Öfverste Lieutenant von Rothén, log. i huset N:o 109 wid Stårgårds gatan. — Major Drake ifrån Småland, log. i huset N:o 42 wid stora Roggatan. — Baronerne Conrad och Eric Falkenberg, Capitain Stårhammar ifrån Småland, samt Sergeant Wulffschmidt ifrån Wästergötland, log. i huset N:o 125 wid Ridmangatan. — Rytmästaren Franc ifrån Östergötland, log. på Sällaren Mercurius. — Jendrik Barohn ifrån Piffland, log. hos Emils Alderman Sjöström wid Smedleås brunnen. — Cornet Swinduswud, samt H. Cor. Swinduswud och Harald samt Hans Hierta ifrån Wästergötland, log. i huset N:o 97 wid Ormskärre gränden. — Lieutenanten Freidenfeldt, och Corn. Flemenswidlo, log. i huset N:o 125 wid Ridmangatan. — Victor Gyrell ifrån Carlstad, log. i Storkyrko församlinges Capellans hus. — Conceptor Wenström ifrån Upsala, log. hos Segelsöm. Gode wid Stadsgården. — Rådmäst. Broström ifrån Drebro, samt Bergfogden Bergström, log. i huset N:o 72 wid Storkyrko brinken. — Handelsman Frangolt ifrån Söden, log. i huset N:o 46 wid Roggränden. — Hr. Sunde yss ifrån London, log. i huset N:o 76 wid Storchredo brinken. — Smarwar Grefällen Wlassus och Rämp ifrån Wisnar, log. i huset N:o 8 wid Wästerlånggatan. — Styman Zandew ifrån Christiania, log. i huset N:o 93 wid Diakens gränd. — Rådmästaren Friman, log. i huset N:o 19 wid Drottningebus gränden. — Afledade Corporal Seberg ifrån Gestrifland, log. i huset N:o 152 wid Steppare gatan. — Sofen Dander ifrån Drebro, log. i huset N:o 16 wid Drottninggatan.

I Stockholm äro ifrån den 4 September till den 11 dito födde: 21 Gåkebarn, 22 Flickbarn, Wigde 8 Par, samt begrafne 23 gamla Personer, och 29 Barn. () Utmärker at ingen Götetning ifrån den Götetningen inkommit.

De gamle Personer äro döde: 1 af Mag feber, 4 af Slag, 2 af Bröstsuka, 3 i Varns-börd, 2 af Lungrot, 2 af Alderdom, 1 af Colique, 1 af Dangiswen sula, 1 af Wattusot, 6 af Hetsigsula. De 29 Barn äro döde: 2 af Lungrot, 1 af Läranssuka, 2 af Lärken, 16 af Slag, 2 af Hetsigsula, 5 af Dangiswenssuka, 1 af Koppot, 1 af Maget.

Namnen på de döde gamle Personer äro:

(Storkyrka) Skiepps-Careaten Sven Wernanders Hustru. — 4 Barn. — (St. Clara) Kötgillaren Johan Den 69 år gl. — Jäntråmaren Johan Lunds Enka. — Porcelains Uebetaren Petter Nyströms Hustru. — Fabriqueuren Johan Wlander. — Drån-gen Eric Lundberg. — Enkan Elisabeth Elfwing 79 år gl. — 6 Barn. — (St. Jacob) 1 Barn. — (Ridareh.) 1 Barn. — (Tyks Förs.) () (St. Maria) Hattmar-taren Elebergs Hustru. — Handelsman Petter Lindels dotter. — Sidenwäwaren Isaac Slogs Hustru. — Enkan Catharina Sundberg 73 år gl. — Stomatate Grefällen Olof Amarsells Hustru. — 4 Barn. — (St. Catharina) Zimmermans Hustru Corbarina Holm. — 8 Barn. — (Kongsholmen) () (Ladugårsländ.) Purnåtare Mattias Nordberg. — Coopwardie Zimmerman Christian Erika. — Enkan Brita Lundgren 93 år gl. — Skiepparen Kusbergs Dotter. — 1 Barn. — (St. Olof) Öwines-Person Ewa Bergendahl. — Afledade Brandwacken Eric Woberg 60 år gl. — 1 Barn. — (St. Johannes) Enkan Catharina Portman 63 år gl. — (Barnhuset) — (Skepsk.) 2 Barn. — (Danwike Förs.) Enkan Anna Larsdotter Berg 74 år gl. — 2 Barn. — (Elfsjö-svärdske Regit.) () (Sabbatsbergs Bättighus.) Enkan Brita Strömquist 70 år gl. — Enkan Maria Berg 62 år gl.

Utskellige Kungörelser.

Hos Sadelmakaren Edsmoec på Håkåndare gatan wid Hötergsk, finnes 2:ne bästa Rits-Wagnar til köps med all tillbehör för billigt pris.

På Drottning gatan uti Wagnmakaren Wegens hus, mit för Brunseberg, blifwer till Mi-
caeli Stad och Wagnshus at hyra; underkuffelse dertom sås hos Hofmästaren Schlicht uti Hans
Excellence War. Palmstiernas hus på samma gata.

At Trocket är utkommen Förfä Glos af Yllkopatri Vef, af innehåld: 1.) Landbrukets
uplöfmit, 2.) Herreskadens beskaffande, 3.) Swenska Silfwetmynningen, 4.) En Nya
Lings engagerande i något af Afrens Collegier, 5.) Större inkomst af Säterier, än hittills
Redt, 6.) Swar på frågor om Bergs Bruten, 7.) De tre första förgift, Polum, Bedn-
win och Tobak, 8.) Wärr-Courtsens högd och falland, 9.) Alderdomens förfäkt, 10.) Frä-
gor om Baens förmons rätt fins emellan. Exemplaret försäljes hos Volkbraten Lohner på so-
ra noggatan för 1 Dal. 16 öre 8 mt.

Som Kongl. Maj:ts och Rikens Cammar-Collegium för godt funnit, at hederdels Crono-
Nemmanet Lilla Broby eller Kläckare Vohl, som tillbrene varit Fjärdings mans Vokälle, uti
Höls Sockn, Hölebo Härad och Södermanland belägit, bör sättas på allmänneligen Lundjord
Auction, och der till den wäskbiadande försäljas till Skatte; Fördemkul warder härigenom till all-
män efterrättelse, lungjord, det Auctionen på beröde Humnan, kommer nu wid Hölebo Härad
Laga Högste Ting i Nya Gåsfjärware Gred å andra Tings dagen den 25 infinnande October
at för sig gå, på en hwar som kånter härupå något anbud göra, bör sig därpådes tidigt för-
middagen infinna: kunnandes emdertid i orten och jämnat wid Lands-Contoiet så wäl som
hos Crono-Bekkingen sig om Nemmanets godhet och beskaffenhet tillförlätlighen und rättad
göra.

Hos Cumlin i Trångsund uti huset No 4 finnes ännu Förningens Universal Walsam;
jämta Tull droppar eller Gratia Probaturum till köps, hwarmed följer beskrifning om dess nytta
och bruk.

I Segerdals Bokläda finnes följande Böcker till köps; Wils Wärn-egl. Med Gelehrten
Lexicon 3 Tom. 4 to 30 Dal. Das veränderte Ruckland med kop:st 9 Dal. G. Stoffs An-
leitung zur Historie der Gelehrtheit 3 Ebbel 15 Dal. Konung Johan den 3:des Krönika af
Girt, samt Raimundii Historia Liturgica, i et band 10 Dal. Richardsens Krigs wettenskap
alla 3 Delarne uti sidentys band 48 Dal. Den Swenska Argus 4:to 18 Dal. Agners Arith-
metica inb. 6 Dal.

En liten bynda, beun till färgen, med kula fötter och utan swants, är bortkommen; den som
den samma utlagit och återläffer till ägaren uti huset No 37 på Regerings gatan mit emot
Saktyngsmakaren Nye, skal hederligen försökas.

Uti Bergs gränden på norremalm och St. Clara sidan, sista huset på högga handen, är
Stall och Wagnrum at hyra.

Uti Direct. Salvii Bokläda, äro till salu infatte följande Böcker: Dnyels Kyrkio Historia
öfwer G. och N. Telt. 27 Dal. Komares wärde och fall 6 Dal. Försök at på kort tid lära det
Fran öfka Språket med kop:st. 27 Dal. Voyes Landtbrukshänning 6 Dal. Helden Liebe der
Schrits Alt. Telt. mit Lujen 4 Dal. Le Voyage du Cielien par Mr. Duhan 5 Dal. Lodes
tanfæ om werldslig Regering 1 Dal. Nya Historien om Spineseng 4 Dal. 12 Dal. Lettres
de Mr. Valzac. 3 tom. 6 Dal. Anmärkingar wid Brandens uti hujets Historia 3 Dal.
Les Aventures de Mr. Chevalier de Beaumont 2 tom. 9 Dal. Lettre de Baron Holberg 6 Dal.
Lettres Chronoliga Sacra 3 Dal. Quors de Mr. de Courtil 3 tom. 30 Dal. Tankar i Wit-
terhets Arbeten 3 delar i fransk b. 10 Dal. Cornethus med Swenska noter 12 Dal. Rollins
Histoire Ancienne i nya franska band 13 Tom. 140 Dal. Nivvel Abrege Chronologique de l'Hi-
stoire de France 6 Dal. Erenit Engelska Alerman med Färdberden samt Bibanget. Item
Ehrenmalms Resa igenom Welter-Nordland 9 Dal. Schors Swenska Lagfarenhets Öre el
2 Dal. Keils Introductio ad veram Physicam 9 Dal. Politand. rs von der Linde Galante Ge-
dichte 6 Dal. Anteredung von dem Reike der Grifler 12 Dal. Ramb. ds Evangeliska Postilla
uti fransk band på skrifvapper 54 Dal. Carzovi Juris Prudentia Ecclesiastica 15 Dal. Ståls
sweeds Fortification 9 Dal. Dalins Swea Rikes Historia 1. 2. 3. Delarne 3 band. Aestell
och Götbludas Aiwentyr 54 Dal.

Den 21 nästkommande Septembr. blifwer Auction påden i Ustland, Lagunda Härad, Lång-
tora Sockn och Vy, upå några Hästar, samt spratio fõre och mindre Volkaps-reatur.

Uti huset No 131 på Lilla noggatan mit emot Vost-Contoiet, är en meublerad wåning at
hyra på wecta.

På Södermalin och Gateburs gatan i hörnet af Welmae Wskuls gatan uti Gården No 1
finnes af Weferss bästa sort Salt-Gurter till salu för billigt pris.

Uti huset No 8 wid Norrmalms Torg, är en stor Kläckare at hyra.

At Kongl. Tryckeriet är utkommit:

Riksdags- Tidningen No 39.

Kongl. Slotts Cancelliets Rungörelse angående Gratialternets afönande wid Kongl. Maj:ts
Lif-Gärdet, för innewarande år. Dat. then 8 Septembr. 1761.

Stockholms Heloblad.

Lördagen den 19 Septemb. 1761.

Lärda Saker, och Rön.

(Se Helobladet N:o 37.)

Slutet om Månans gång i Apogeo
och Perigeo.

Som nu Månan i sit Apogeo är fängte ifrån Jorden i sit topps medelpunkt, än i Perigeo, måste han, i anledning af ofwan anförde orsak, i det förra, gå långsammare, än i det senare. En sådan orsak finner man äfwen i Jupiters Månar eller Drabantter, hwarom Dets Derham i sin Astro-Theologit således skriver: Som dessa Drabanters falltudrats äro distilla i anseende til deras distilla oflaggenhet och omlopps kretzar, nemligen i anseende til Huswud-Planeten Jupiter: så är äfwen ännu, något annat rätt märk-wärdigt på de samma, nemligen at tiden på hwilken de uppehålla sig i sina omlopp, äro efter som de komma närmare till, eller färmare ifrån någonstera af Jupiters Poter, är längre och kortare. Ty på sådant sätt laga somliga sin väg emot den må Polen, då de andra i det samma komma närmare den andra Polen, och dessa senare längre, de förra kortare tid, sig der uppehålla. Hwaraf följer, af dessa 4 Jupiters Månar intet på alla ställen i sin Orbita gå lika fort, utan rörelsen ändrar sig, efter deras ofständ ifrån Huswud-Planeten, om hwilken de gå.

Om Månans förmodande, då han är i Oppositione Solis, eller står mit emot Solen.

Esom Solen, eller rättare sagdt Jorden förmodas, då Månan kommer emellan henne och våra ögon, hwilket sker wid hans Nyfödeling; så blir han heremot förmodat under tiden, när Jorden får komma emellan honom och Solen, hwarigenom hon hindrar, at Solens lius intet kan lastas på honom, då han nödwändigt måste förmodas, så wida han intet äger eget lius, utan får det ifrån Solen. Denna förmodelsen sker alltid i Full-

månan, heller då han är uti Oppositione, då står gint emot Solen.

Allt Månan intet äger sit egna lius, utan får det ifrån Solen, kan man aldratydligast se wid des förmodelse, som sker i Fullmånan, såsom Solens sker i Nyfödelingen. Derfallet til denna Månans förmodande bde egentligen såkas i vår Jords skänke emellan honom och Solen. Det är tillfredde förmått, at Månan är Jordenes följeslagare och närmaste Planet, som beswer sin gång och rörelse omkring henne i derre bänder under tiden at hon kommer at stå emellan Solen och honom, nemligen i Fullmånan, hwarom kan ses den upprättade Figuren uti Helobladet N:o 34 och den der gifna Anmärkningen om Månans förändelighet. När nu Jorden kommer i en sådan ställning, hindrar hon, så wida hon är större än Månan, at Solens strålar intet kunna falla på Månan. Och som Jorden äfwen som Månan är en rund mörk kropp, ty går och des, ifrån Solen afwände sida en mörk Conisk skugga: ty af Dyrigheten är bekant, at då en större lius kropp, som äger en rund figur, uplyser en mindre, och äfwen rund kropp, kastar den senare alltid ifrån sig en spiltig Conisk skugga. Denna skuggan kommer wid en sådan Jordenes ställning at wändas på den sidan, som Månan då står. När nu Månan medelst sin periodiska rörelse ifrån wäst- till öster, kommer at gå in i denna Jordenes skugga, blifwer han förmodat. Nu bänder det under tiden, at han bel och bälken går in i Jordskuggan, wid den bändelsen så wi en total Månans förmodelse; under tiden går allnast hälften af honom, siundom allnast en tredjedel uti Jordskuggan ja siundom allnast en liten kant af honom, då des förmodelser blifwa partiala. Och som dis diametre eller tvärlinje, hwilken går ifrån den ena brädden til den andra igenom medelpunkten, är af Astronomis för bättre redighet skul, afdelat i sina 12 delar, som kallas distil heller rum: ty utskäres och wid förmodelsens uträkning samt kundgörelse, huru många distil af Månans Diameter, eller hela des kroppes tvärlinje, komma